

Білоцерківський Національний аграрний університет

Білоцерківський центр підвищення кваліфікації персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України

Білоцерківський районний відділ державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Київській області

Білоцерківська виправна колонія № 35

Білоцерківський міськрайонний відділ з питань пробації Центрального міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції України

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Актуальні питання запобігання і протидії корупції»

16 жовтня 2019 року

м. Біла Церква – 2019 р.

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Даниленко А.С., доктор економічних наук, професор, академік НААН, заслужений працівник сільського господарства України, ректор Білоцерківського національного аграрного університету.

Варченко О.М., доктор економічних наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності.

Нікітенко О.І., доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, професор кафедри публічно-правових дисциплін.

Борщовецька В.Д., кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету права та лінгвістики.

Самойлович А.А., в.о. завідувача кафедри публічно-правових дисциплін.

Сімакова С.І., кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічно-правових дисциплін.

Сокиринська О.А., кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічно-правових дисциплін.

Кафедрою публічно-правових дисциплін факультету права та лінгвістики Білоцерківського національного аграрного університету підготовлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання запобігання і протидії корупції», м. Біла Церква, 16 жовтня 2019 р., 116 с.

У конференції прийняли участь викладачі вищих навчальних закладів, студенти, магістри, та практичні працівники правоохоронних органів.

УДК 341

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ПОВ'ЯЗАНОЇ З КОРУПЦІЄЮ

Нікітенко О.І., д.ю.н., професор кафедри
публічно-правових дисциплін, Заслужений юрист України,
Білоцерківського національного аграрного університету

Всеукраїнська науково-практична конференція присвячена одній з найбільш складних проблем права по забезпеченню внутрішньої безпеки України від вчинених адміністративних правопорушень пов'язаних з корупцією. Грунтуючись на визначену внутрішню безпеку у відповідності до українського законодавства у економічній, інформаційній, екологічній сферах та порядок захисту застосування превентивних антикорупційних механізмів щодо усунення наслідків корупційних правопорушень [1. с.1].

Особливу роль у правоохоронній діяльності щодо здійснення правозастосовних або правоохоронних функцій у сфері забезпечення внутрішньої безпеки України здійснює Національне антикорупційне бюро України.

На правоохоронні органи покладено виявлення адміністративного правопорушення, пов'язане з корупцією. Це завдання реалізується у взаємодії з Національним агенством з питань запобігання корупції. Встановлено, що основною загрозою національній безпеці України є корупція, яка полягає в поширенні організованого вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією. Зазначені загрози у сфері вчинення адміністративного

правопорушення, пов'язаного з корупцією мають глобальний характер та потребують ефективної системи антикорупційних органів з метою мінімізації їх щодо вчинення адміністративних правопорушень пов'язаних з корупцією в державі.

Зазначені загрози у сфері пов'язаних з корупцією мають глобальний характер та потребують створення ефективної системи державного управління з метою мінімізації корупції та забезпечення внутрішньої безпеки України.

Аналіз нормативно-правових актів дав закону встановити той факт, що суттєвою загрозою внутрішній безпеці України визначено нерегульовані дії щодо антикорупційного законодавства про запобігання і протидії корупцію в державі. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інструкційного механізму запобігання корупції” вніс зміни до законодавчих актів України, так до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального Кодексу України, до Кримінально-процесуального Кодексу України та до Закону України “Про засади запобігання і протидії корупції”[2, с.2].

Аналізуючи правову доктрину, яка визначена концептуально принципами, що закріпила основні концепції розвитку правоохоронних органів країни щодо запобігання і протидії корупції, визначено, що наявність нерегульованого воєнно-політичного конфлікту на Донбасі, прояви сепаратизму, низький рівень життя населення та особливо національно-етнічної політики сусідніх із Україною держав, посилення конкуренції за доступ до сировинних ресурсів та за контроль над маршрутами їх доставки на ринки споживання, використання економічних конкурентних переваг для досягнення політичних цілей.

Кодекс про адміністративні правопорушення, глава 13-А “Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією” встановлено адміністративну відповідальність за вчинення адміністративних

правопорушень, пов'язаних з корупцією, де зазначені суб'єкти правопорушень та їх відповідальність [3, с.115].

Зазначені загрози у сфері вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією мають в державі глобальний характер та потребують створення ефективного державного управління та антикорупційних органів по застосуванню превентивних антикорупційних механізмів, правил щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.

Також більшість вітчизняних та зарубіжних науковців констатують, що державне управління у сфері забезпечення внутрішньої безпеки у сфері запобігання і протидії корупції в Україні є стратегічною складовою процесу реалізації державної політики національної безпеки, реалізується у межах чинного українського законодавства протидії корупції в Україні, запроваджуються з метою створення ефективних механізмів діяльності антикорупційних органів, що спрямовані на забезпечення внутрішньої безпеки України.

На нашу думку, адміністративний процес щодо вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, має передбачати створення ефективної системи державного управління, спрямованого на реалізацію комплексу заходів правоохоронних і антикорупційних органів із метою забезпечення національної безпеки України.

Підсумовуючи вищенаведене, зазначаю, що забезпечення внутрішньої безпеки держав пов'язаної з корупцією є важливою складовою діяльності правоохоронних органів щодо функціонування системи запобігання корупції в Україні та застосування превентивних антикорупційних механізмів щодо правопорушень, яка дасть закону забезпечити виконання зобов'язань України перед Європейським Союзом та належний рівень внутрішньої безпеки України, забезпечити відкритість і прозорість діяльності антикорупційних органів.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про запобігання корупції". Відомості Верховної Ради(ВВР). - 2014. - №49. - с.1.
2. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інструкційного механізму запобігання корупції". Відомості Верховної Ради(ВВР). - 2019. - №140-ІХ. - с.2.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство із змінами та доповненнями на 28 серпня 2018 року: Офіційний текст.

УДК 342.9

ПРЕДМЕТ КОРУПЦІЙНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Самойлович А.А., старший викладач кафедри
публічно-правових дисциплін
Білоцерківського національного
аграрного університету

Дослідження предмету правопорушення являється актуальним, оскільки дане питання недостатньо досліджене. Так, Давиденко О.О. зазначає, що до актуальних проблем кваліфікації адміністративних правопорушень варто віднести такі:

- доволі низький рівень знань чинного законодавства суб'єктами правозастосування (наприклад, співробітники Національної поліції мають нетривалу практику застосування адміністративно-деліктного законодавства і часто поверхові знання юридичних норм, що призводить до помилок у кваліфікації адміністративних правопорушень або непритягнення до відповідальності винуватих осіб);
- відсутність єдиної правової позиції щодо тлумачення окремих складів

адміністративних правопорушень (на відміну від практики судового розгляду кримінальних справ, яка напрацьовується Верховним Судом України, практика судового розгляду справ про адміністративні правопорушення судами першої інстанції не набуває сталого характеру і не може отримати єдиної правової позиції (правового висновку) найвищої судової інстанції);

- помилки щодо об'єкта адміністративного правопорушення;

- недостатній рівень доктринальної бази для створення якісних науково-практичних коментарів, методичних матеріалів, які використовуються в процесі кваліфікації адміністративних правопорушень (більшість коментарів дуже швидко втрачають свою актуальність через численні та постійні зміни до адміністративно-деліктного законодавства) [2, с. 103].

Порушення конституційних положень та норм антикорупційного законодавства України вимагає чіткого підходу до кваліфікації корупційних адміністративних правопорушень, серед яких є елемент об'єктивних ознак це предмет правопорушення.

В теорію адміністративного права предметом адміністративного проступку розглядається як річ, предмет матеріального світу, гроші, цінні папери, з приводу яких виникають суспільні відносини.

Тобто предмет проступку необхідно розглядати як складову частину його об'єкта. Предмет проступку, якщо його названо в конкретних нормах КУпАП, виступає обов'язковою ознакою їх об'єкта, відсутність якої свідчить про відсутність юридичного складу проступку [1, с. 95].

Важливим питанням являється розмір неправомірної вигоди при скоєнні корупційних адміністративних правопорушень. Це впливає на кваліфікацію діяння, а саме ч. 2 ст. 23 Закону України “Про запобігання корупції” встановлено, що особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, можуть приймати подарунки, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, якщо вартість таких подарунків не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка,

одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки [5]. А відповідно до ст. 7 Закону України “Про державний бюджет на 2019 рік” становить для працездатних осіб: з 1 січня 2019 року - 1921 гривня, з 1 липня - 2007 гривень, з 1 грудня - 2102 гривні [4]. Тому, наприклад, за ч. 1 ст. 172-5 КупАП при виявленні порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків [3] адміністративна відповідальність настає при отриманні подарунка на суму, яка перевищує 2102 гривні, якщо факт було встановлено 01.12.2019 р.

На нашу думку предметом корупційного адміністративного правопорушення не завжди є матеріальні цінності, оскільки правовідносини у суспільстві можуть складатися стосовно певних вимог, процедур, порядку тощо. Також предмет корупційного адміністративного правопорушення може мати соціальні ознаки, тобто відображає значення складу адміністративного правопорушення для особи, показує місце у системі благ, які підлягають адміністративно-правовій охороні. Так, за ч. 1 ст. 172-6 КУпАП передбачена відповідальність за несвоєчасне подання без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [3], а за ч. 2 ст. 172-6 КУпАП передбачена адміністративна відповідальність за неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни у майновому стані [3]. За ч. 1 ст. 172-7 КУпАП, передбачена відповідальність за неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів [3]. Тобто предметом цих адміністративних правопорушень є процедури дотримання вищевказаних вимог, а саме передбачених законодавством повідомлень.

Таким чином, предмет корупційного адміністративного правопорушення це самостійна частина складу правопорушення та ним можуть являються речі матеріального світу, інформаційна документація тощо. Але питання щодо

визначення предмету корупційного адміністративного правопорушення залишається актуальним та потребує подальшого дослідження.

Список використаних джерел

1. Алфьоров С.М. Адміністративне право. Загальна частина : навч. посіб. / Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.
2. Давиденко О.О. Теоретично-правові засади кваліфікації адміністративних правопорушень / О.О. Давиденко // Науковий вісник УЖНУ. Серія “Право”. - № 47. - Т.2.-2017 - с. 102-105.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х / (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст. 1122). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Про державний бюджет на 2019 рік: Закон України від 23.11.2018 р. № 2629 / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 50, ст.400.
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700>.

УДК 343.1

ДО ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Сімакова С.І., к.ю.н., доцент кафедри
публічно-правових дисциплін Білоцерківського
національного аграрного університету

Впродовж довгого часу корупція залишається однією з найбільших проблем України та є темою для постійних дебатів як для української, так і для міжнародної спільноти.

В Індексі сприйняття корупції (ІСК), що укладається глобальною антикорупційною організацією Transparency International та базується на оцінках підприємців та аналітиків, за підсумками 2018 року наша країна посіла 120 сходинку у переліку зі 180 країн світу. І хоча з року в рік позиції України у рейтингу покращуються, такий стан речей все ще є далеким від прийняттого. Саме корупція, за даними численних аналітичних звітів та опитувань, є найбільшою проблемою як для іноземного, так і для вітчизняного бізнесу.

Існуючі проблеми, викликані зокрема :

- високим рівнем хабарництва та зловживання,
- руйнація системи цінностей суспільства,
- тотальна недовіра до органів державної влади, що врешті-решт призводить до негативних економічних наслідків, збільшуючи нерівність та уповільнюючи зростання доходів населення [1].

Якісно нового рівня у сфері запобігання та протидії корупції було досягнуто у зв'язку з імплементацією базових антикорупційних законів, якими було посилено юридичну відповідальність за порушення вимог щодо декларування доходів і майна, у контексті адміністративного та кримінального права.

Система електронного декларування є одним із ключових антикорупційних механізмів, що виконує превентивну функцію і є дієвим інструментом виявлення корупції. Вона, перш за все, гарантує громадський контроль за статками публічних службовців, які отримують дохід, зокрема, з Державного бюджету, а також посилює несприйняття та суспільну негативну думку щодо корупційних проявів. З кожним етапом декларування суб'єкти декларування відповідальніше ставляться до заповнення декларацій: подають їх завчасно та все менше допускають типові помилки. Як на національному, так і на міжнародному рівні визнано, що система електронного декларування України є унікальною як з технічної точки зору, так і за її масштабами.

Разом із дисциплінованістю декларантів зросла й ефективність роботи Національного агентства з питань запобігання корупції щодо перевірок декларацій посадовців та встановлення своєчасності подання декларацій та повідомлень про суттєві зміни у майновому стані.

Про те, недостатній рівень доброчесності окремих службовців, зловживання владою, відсутність критичного ставлення більшості громадян України до проявів побутової корупції та сприйняття незаконного матеріального заохочення як дієвого інструменту для вирішення питань – одні з основних факторів, що сприяють виникненню корупції та ускладнюють її викорінення.

Впродовж останніх років здійснюється системна робота з імплементації системи планування локальної антикорупційної політики (антикорупційних програм) на основі результатів оцінки наявних корупційних ризиків. Методологія оцінки таких ризиків була затверджена Національним агентством з питань запобігання корупції як органом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику, здійснюючи превентивні заходи.

Антикорупційна реформа – одна із найскладніших та найбільш комплексних реформ, що проводить сьогодні держава.

Боротьба з корупцією є компонентом, що червоною ниткою проходить через всі реформи в Україні – від сфери охорони здоров'я до енергетичної незалежності. Тому забезпечення позитивних комунікацій з метою інформування суспільства про реальні результати впровадження антикорупційної реформи, довіри до державних інституцій є важливою складовою прогресу антикорупційної реформи.

Задля забезпечення ефективної комунікації Національне агентство з питань запобігання корупції у 2018 році затвердило Комунікаційну стратегію на 2018-2020 роки та провело низку інформаційних кампаній за участю засобів масової інформації для визначених цільових аудиторій. Ключова мета

комунікації – підвищення рівня поінформованості громадян та бізнесу щодо персональної відповідальності за корупцію, шляхів уникнення та викриття корупційних дій [2].

Отже, ефективне запобігання та протидія корупції є однією з найважливіших проблем, яку необхідно вирішити нашій владі, адже корупція провокує й поглиблює суспільні кризові явища, підриває імідж України на світовій арені.

Список використаних джерел

1. Трансперенсі Інтернешнл Україна. Режим доступу: <https://ti-ukraine.org/about/>.
2. Проект Закону про Антикорупційну стратегію на 2018 - 2020 роки. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63942

УДК 347.73

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ

Ковальчук І.В., к.ю.н., доцент кафедри
публічно-правових дисциплін Білоцерківського
національного аграрного університету

Значні зміни суспільно-політичних і соціально-економічних відносин в Україні зумовили більш активну її інтеграцію в багато сфер життєдіяльності світової спільноти. Тому, організаційні аспекти боротьби з корупцією в бюджетній сфері мають виняткове значення в справі практичної реалізації антикорупційної діяльності.

В нашій державі, на жаль, поки що не існує єдиного бачення підходів щодо надійної організації для боротьби з корупцією, особливо у бюджетній сфері. І це є одним з головних недоліків протидії корупції в цілому. Оскільки, корупціонери – освічені й поінформовані люди, які здійснюють злочини не від незнання законів, а від глибокого усвідомлення серйозних причин безкарності корупції в країні.

Під корупцією варто розуміти широке поширення протиправного зразка поведінки посадових осіб, які використовують виконання покладених на них державних функцій з метою особистого збагачення і отримання інших особистих переваг. Корупція отримує розвиток в умовах посилення бюрократії та наділення її владними привілеями, виведення її з під соціального контролю.

Загалом, проблематикою дослідження корупційної злочинності в різні часи займалася низка видатних вчених, таких як: П. П. Андрушко, О. Ф. Бантишев, В. Волженкін, А. В. Галахова, С. І. Дячук, К. П. Задоя, В. Ф. Кириченко, М. Й. Коржанський, В. А. Ломако, О. А. Мартиненко, В. Д. Меньшагін, О. С. Новаков, М. І. Панов, А. Б. Сахаров, А. А. Стрижевська, М. І. Хавронюк, С. А. Шалгунова та ін. При цьому, проблеми корупції, на жаль, залишаються завжди актуальними.

Як відомо, 18 жовтня 2006 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію ООН проти корупції — загальний стратегічний інструмент подолання корупції. Цього ж дня ратифіковано Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією, підписану від імені України 27 січня 1999 року, а також Додатковий протокол до цієї конвенції. Однак положення Конвенції ООН проти корупції в Україні на внутрішньодержавному рівні реалізовані ще не повністю, а лише частково. Це пов'язано з тим, що процес імплементації міжнародно-правових норм в українське законодавство не може бути одномоментним. Це тривалий і складний процес, де головним є спрямованість законотворчого процесу на виконання Україною своїх міжнародних зобов'язань у цій сфері [2, с. 80].

Важливим напрямом у сфері запобігання та протидії корупції у бюджетній сфері є оцінка корупційних ризиків, яка спрямована на виявлення найбільш вразливих до корупції процесів, що мають місце під час здійснення посадовими особами своїх повноважень, а також причин та умов, які сприяють виникненню корупційних схем.

Корупція у бюджетних правовідносинах та у галузі бюджету взагалі – це використання суб'єктами цих відносин та учасниками бюджетного процесу свого службового становища, перевищення владних повноважень з метою неправомірного збагачення як власного, так і групового (колективного). Йдеться про особисте збагачення особи (групи осіб), а також про те, коли неправомірні дії службової чи посадової особи призводять до неправомірного надходження коштів на рахунки бюджетних установ, розпорядників та отримувачів бюджетних коштів.

До основних факторів, які сприяють розвитку корупції в органах публічної влади у бюджетному процесі в Україні можна віднести такі:

1) законодавчі проблеми (наприклад, коли несвоєчасно приймаються закон про Державний бюджет України та рішення про місцеві бюджети, у результаті чого розподіл коштів протягом періоду, коли відсутній щорічний акт про бюджет, практично залежить від волі певних посадових осіб);

2) певна непрозорість прийняття та виконання актів про бюджет (не зважаючи на те, що законодавство передбачає відкритість бюджетного процесу, існують таємні видатки, у певних місцевих органах складається тенденція зникнення чи знищення певних документів, зокрема, суворої звітності);

3) неналежний рівень притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності посадових осіб за вчинені ними правопорушення;

4) обмеженість участі громадськості у бюджетному процесі та практичне неврахування думки громадян щодо вирішення тих чи інших фінансово-бюджетних проблем;

5) лобіювання та підтримка у Верховній Раді України інтересів окремих політичних груп, навіть, окремих громадян, які досить часто є представниками

влади на місцях. Як приклад – будівництво. Питання ефективності витрачання коштів у цьому напрямку тісно пов'язане із корупцією [1, с. 56].

Під час бюджетного планування майже всі учасники бюджетного процесу, які мають владні повноваження, лобіюють свої власні (чи колективні) інтереси, має місце конкурентна боротьба за бюджетні ресурси.

Чимало корупційних діянь може мати місце на стадії виконання бюджету, а саме під час фактичного розподілу та використання бюджетних коштів.

Можливості для корупції є і при внесенні депутатських поправок до актів про бюджет, при цьому найбільша небезпека – це так звані «колективні поправки», які засновані на взаємній підтримці депутатів і при цьому не передбачають реального глибокого аналізу таких поправок. Якщо цільова стаття носить загальний характер і в ній відсутні чіткі критерії розподілу ресурсів, то головний розпорядник має можливість досить суб'єктивного розподілу ресурсів [3, с. 41].

Серед головних напрямів антикорупційної діяльності, зокрема у бюджетній сфері, варто визначити наступні:

- максимальна регламентація всіх процесів і процедур у бюджетному процесі у формі законів, положень, інструкцій;
- упередження виникнення та недопущення корупційних правопорушень чи правопорушень, пов'язаних з корупцією, під час обслуговування бюджетів;
- залучення громадськості до формування та реалізації бюджетної політики, політики щодо запобігання та протидії корупції у сфері діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, а також об'єктивне та достовірне інформування інститутів громадянського суспільства про їх роботу;
- виявлення корупційних ризиків на стадії бюджетного процесу, що можуть негативно вплинути на виконання уповноваженими органами покладених на них функцій та завдань;
- запровадження сучасних антикорупційних механізмів (електронних систем, баз даних);

– максимальна відкритість і прозорість бюджетного процесу та бюджетної інформації – тобто громадськість і політичні супротивники повинні мати доступ до бюджетної інформації і можливості її аналізувати та використовувати;

– вжиття заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів, здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства в частині запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;

– невідворотність вжиття передбачених законом заходів відповідальності до осіб, які вчинили корупційні правопорушення чи правопорушення, пов'язані з корупцією;

– контроль за поданням декларацій особами, уповноваженими на виконання функцій держави;

– забезпечення функціонування ефективної системи запобігання і протидії корупції на засадах прозорості та відкритості;

– посилення фінансового контролю: внутрішньовідомчого, відомчого, громадського за формуванням та використанням бюджету.

Отже, можемо зробити висновки, що надзвичайно важливими механізмами для подолання корупції в бюджетній сфері є взаємодія об'єднань громадян з органами державної влади і органами місцевого самоврядування у сфері формування та реалізації державної антикорупційної політики, підтримка антикорупційних заходів держави громадянським суспільством, поєднання зусиль держави і громадськості у подоланні корупції як системного явища в усіх сферах суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Музика-Стефанчук О.А. Деякі корупційні схеми у сфері бюджету / О.А. Музика-Стефанчук // Наука і правоохорона. – 2016. – № 1. – С. 54-60.
2. Севрук В.Г. Деякі аспекти протидії корупції в Україні / В.Г. Севрук // Актуальні питання протидії корупції: стан, проблеми та перспективи на

майбутнє : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 жовт. 2014 р.). – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – с.80-81.

3. Фомина Т.А. Противодействие коррупции; Пособие для муниципальных служащих / Т.А. Фомина, М В. Чураков, Н А Устина. А.А. Карлина, С.В.Абрамов, АН. Губина; под редакцией М.В Чуракова, Т А.Фоминой. – Хрьюков, 2014. – 123 с.

УДК 343.1

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Якименко О.С.

начальник Білоцерківського

міськрайонного відділу філії

Державної установи « Центр пробації»

у м. Києві та Київській області

майор внутрішньої служби

Корупція дискредитує державні органи виконавчої влади і як наслідок погіршує імідж України в світі. Тому дану проблему треба вирішувати комплексно як на рівні юридичної відповідальності так і з морально-етичної сторони.

На осіб рядового та начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України поширюються вимоги та обмеження встановлені Законом України « Про запобігання корупції » від 14.10.2014, а саме:

- не може бути прийнята на службу особа, яка має не погашену або не зняту судимість за вчинення злочину, або на яку протягом року накладалось адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;

- особи рядового та начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, яких притягнуто до відповідальності за корупційні правопорушення підлягають звільненню зі служби;
- особи рядового та начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, стосовно яких складено протокол про адміністративне корупційне правопорушення, можуть бути відсторонені керівником відповідного органу або установи від виконання службових обов'язків;
- особи рядового та начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України зобов'язані подавати щороку до 1 квітня декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік.

Кодекс етики та службової поведінки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України узагальнює норми Закону України «Про запобігання корупції» та морально-етичні норми прийняті в суспільстві, регулюючи правила поведінки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. А також в даному кодексі враховано норми Європейського кодексу етики працівників пенітенціарних закладів, схваленого Комітетом Міністрів Ради Європи 12.07.2012.

Зокрема розділ VI Загальні правила урегулювання конфлікту інтересів передбачає, що у межах своїх повноважень персонал ДКВС України зобов'язаний уживати заходів щодо недопущення конфлікту інтересів, а саме будь-якої можливості виникнення суперечностей між особистими інтересами особита її службовими повноваженнями, наявність яких може вплинути на об'єктивність прийняття рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень. Обставини, що можуть призвести до виникнення конфлікту інтересів, повинні бути усунуті до того, як працівник буде призначений на посаду. У разі коли обставини, що можуть призвести до виникнення конфлікту інтересів, склалися після призначення на

посаду, працівник повинен невідкладно повідомити в письмовій формі свого безпосереднього керівника про наявність конфлікту інтересів. Безпосередній керівник зобов'язаний ужити всіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання конфлікту інтересів, шляхом доручення виконання відповідного службового завдання іншій посадовій особі, особистого виконання чи в інший спосіб, передбачений законодавством.

Розділ VII Запобігання проявам корупції, визначає поняття корупційного правопорушення. Також вказує, що персонал ДКВС України не може мати у безпосередньому підпорядкуванні близьких йому осіб або бути безпосередньо підпорядкованим у зв'язку з виконанням повноважень близьким йому особам.

У разі виникнення даних обставин, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення порушень антикорупційного законодавства у п'ятнадцятиденний строк. Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає безпосереднє підпорядкування. У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

Керівник органу чи установи Державної кримінально-виконавчої служби України у разі виявлення корупційного правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення підлеглим персоналом зобов'язаний у межах своїх повноважень ужити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції.

Для персоналу ДКВС України з метою неухильно дотримуватися даних вимог розроблена Пам'ятка-застереження працівника ДКВС України про спеціальні обмеження, передбачені законодавством України.

Корупції в Україні на даний час є головною загрозою нормального розвитку нашого суспільства та основною перешкодою для інтеграції України в європейську спільноту. Тому, так важливо шукати шляхи подолання та викорінення цього негативного явища.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про запобігання корупції».
2. Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України».
3. Кодекс етики та службової поведінки персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України .

УДК 504

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЙНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ, ПОВ'ЯЗАНИМИ З ОХОРОНОЮ ДОВКІЛЛЯ

Мельник О.Г., к.ю.н., старший викладач кафедри теоретико-правових та соціально гуманітарних дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету

Екологічна злочинність охоплює різні види діяльності, починаючи від незаконної вирубки лісу, незаконної торгівлі небезпечними речовинами, захоронення та незаконного транспортування небезпечних відходів, до незареєстрованої риболовлі. До того ж часто мова йде про транснаціональний вимір, що робить екологічну злочинність високорентабельною. Це створює серйозні загрози навколишньому середовищу, сприяючи бідності та продовольчій безпеці в державі, послаблюючи її через організовану злочинність та корупцію. Найбільш характерними корупційними правопорушеннями, що пов'язані з охороною довкілля можна вважати:

- оформлення документів під реалізацію конкретних програм за завищеними цінами;
- необґрунтоване збільшення обсягів робіт;
- непритягнення суб'єктів господарювання та інших службових осіб до відповідальності (частіше всього адміністративної);
- повна несплата чи зменшення сум штрафних санкцій;
- самовільне використання земель та незаконне будівництво;
- видача ліцензій чи дозволів. Це далеко не повний перелік дій та

бездіяльності, за які, як правило, службові особи беруть хабарі. Мета діяльності правоохоронних органів полягає у тому, щоб в координації з іншими органами державної влади створити нову ефективну модель протидії корупційним правопорушенням, для чого потрібно виробити належний алгоритм спільних дій.

Згідно з нормами Конвенції ООН [1] по боротьбі з корупцією кожна держава-учасниця Конвенції, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, розробляє й здійснює або проводить ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства і яка відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й непідкупності, прозорості й відповідальності. Кожна держава-учасниця Конвенції прагне встановлювати й заохочувати ефективні види практики, спрямовані на запобігання корупції.

Європейський досвід та досвід інших розвинутих країн світу свідчить, що завдання боротьби з корупцією успішно вирішуються, переважно, за рахунок ефективної діяльності прокуратури, поліції та окремих спеціалізованих підрозділів у самих правоохоронних органах, а також інших управлінських структур держави та громадських формувань [2]. Але для цього потрібно проводити належну соціально-економічну політику, мати ефективну, демократичну і прозору систему державного управління та незалежні у своїй службовій діяльності

правоохоронні органи, що забезпечені кваліфікованими кадрами з відповідними повноваженнями і забезпечені достатніми ресурсами [3]. Переважно тільки країни, що розвиваються, з перехідною економікою, які не можуть виконати вищезазначені умови та критерії, для боротьби з корупцією створюють ті самі самостійні спеціалізовані структури з правоохоронними функціями. Зазвичай, це відбувається під тиском різних міжнародних організацій і опозиційних партій країни у боротьбі за владу [4]. Це не стосується самостійних державних органів чи громадських формувань, які виконують аналітичні, координуючі чи профілактичні функції.

Нажаль, поки боротьба з корупцією продовжує бути малоефективною, це матиме серйозні наслідки для якості навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Конвенція ООН по боротьбі з корупцією : прийнята 31 жовт. 2003 р. ; вступила в силу 14 груд. 2005 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) <http://www.un.org/ru/documents/index.shtml>.

2. Романюк Б. В. Світовий досвід створення та функціонування інституцій з попередження та боротьби з корупцією / Б. В. Романюк // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журнал. — 2009. — № 21. — С. 9—16

3. Anti-corruption services — good practice in Europe / Results of the Octopus Interface meeting (Strasbourg, 5—7 November 2003). — Council of Europe Publishing. — August 2004. — 135 p. — ISBN 92-871-5513-5.

4. Corruption — A scourge to be combated but not an inevitable one [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.sdc.admin.ch/en/Home/Themes/Rule_of_Law_Democracy/Combating_corruption.

РИНОК ЗЕМЕЛЬ ТА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ

Шохалевич Я.О., магістрант,

Білоцерківського національного
аграрного університету

Науковий керівник: Настіна О.І., к.ю.н, доцент.

Питання створення ринку землі розглядається як законодавцями так і є предметом для дискусій науковців уже доволі довгий період. Головною причиною цього став діючий стан законодавства, який залишає велику кількість прогалин, заважаючи державним органам влади ефективно діяти в межах свої повноважень та іншим суб'єктам приватного права щодо реалізації права власності на землю. Найактуальнішою проблемою залишається існування «тіньового» ринку землі.

Найбільш поширеним способом де факто передачі власності між суб'єктами і уникнення офіційних процедур в обхід діючого мораторію були і є цивільно-правові договори як угоди з передачі в довгострокове користування землі[1]:

1. Емфітевзис – найпоширеніший спосіб передачі земельної ділянки, оскільки такий договір можна укласти на довгий строк, також в нового землекористувача з'являється гарантія що право на землю володілець не зможе продати, або передати цю землю в оренду іншій особі.
2. Довгострокова оренда – також доволі поширений спосіб яким користуються фізичні та юридичні особи для обходу мораторію, однак на відміну від емфітевзису він сильно контролюється державою, унеможлиблюється перепродаж цього права оренди іншим суб'єктам та питання оподаткування земельної ділянки.

Також існують такі способи обходити мораторій як договір міні, отримання земельної ділянки с-г призначення через приватизацію та ще один спосіб відчуження земельної ділянки шляхом виходу з громадянства. Спосіб відчуження земельної ділянки шляхом виходу з громадянства, на відміну від інших способів регулюється Земельним кодексом України[2], а саме статтями 80, ч. 2 ст. 81 і 145, перша вказує обмежене коло суб'єктів яким може належати земельна ділянка, друга уточнює, що земельні ділянки с-г призначення не можуть бути в приватній власності іноземця, або особи без громадянства, а третя імперативно покладає зобов'язання на таку особу відчужити земельну ділянку, якщо така є власником земельної ділянки сільсько-господарського призначення.

Оскільки виконавчою гілкою влади держави проводяться постійні намагання попередити та «закрити» ці прогалини в законодавстві – кожен наведених вище способів несе в собі корупційні ризики, які пов'язані з реєстрацією таких договорів (оскільки компетентні органи виконавчої влади в разі виявлення факту укладення такого договору з метою обходу мораторію, мають зобов'язання звернутися до відповідного суду з вимогою визнати такий договір недійсним), та з різними податковими перевітками, та перевітками для забезпечення належного контролю за використанням земель.

Крім того, навіть в питаннях, котрі не відносяться до передачі землі у власність іншого суб'єкта при нинішньому, не діючому, ринку земель існують інші аспекти, які викликають проблеми реалізації свого права власності власниками земельних ділянок, знову ж таки продукуючи нові корупційні ризики. Найяскравішим прикладом стає формування ціни земельної ділянки-паю, котра залежить саме від землекористувача, оскільки Статтею 15 перехідних положень Земельного кодексу України [2], опосередковано, забороняється визначення ринкової ціни земельної ділянки. Такий підхід не дає можливості власникам отримувати справедливу оплату за надання своєї землі в користування, при цьому у «недобросовісних» землекористувачів з'являється додатковий спосіб зменшити витрати пов'язані за господарською діяльністю,

завичай визначаючи ціну, яку вони мають сплачувати або в договорі, який ніяк не індексується, і тоді навіть якщо спочатку ціна задовольняла обох сторін, але з часом знову власник залишається у не вигідному становищі, або використовуючи інший метод: визначення ціни сплати за землю орієнтуючись на урожай, отриманий з цієї землі та початкову ціну с-г культур, за якою землекористувач бажає реалізувати продукцію, і визначає цю ціну також він сам.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України Закон України від 16 січня 2003 р., № 435-IV
2. Земельний кодекс України Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III

УДК 345. 25

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ У РЕГУЛЮВАННІ ВІДНОСИН ЗЕМЕЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Настіна О.І., к.ю.н., доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін Білоцерківського
національного аграрного університету

Спеціальні принципи земельного законодавства, визначені Земельним кодексом України у ст.5 та базуються на особливостях земельно-правового регулювання. Вказана норма регулює спеціальні (специфічні) підходи імперативного дотримання земельного законодавства, зокрема у царині цільового і раціонального використання земель. Принцип законності є загальним у правовому регулюванні, однак через призму відносин земельної власності набуває особливого, змісту в сучасних умовах дореформування.

Повноцінне проведення земельної реформи та її «дозавершення» вирішить ряд проблем, які виникли від початку земельної реформи та не є

вирішеними й донині. Найголовшіна з них – корупція. Тому ситуація на ринку земель залежить від того, наскільки новий механізм функціонування ринку землі буде схильний до корупційних ризиків.

Найбільш вагомим корупційними ризиками, які виникають при запровадженні ринку землі, виступає визначення початкової вартості земельної ділянки, питання конкуренції між покупцями, унеможливлення монополізації великої частини земельного фонду у власності окремих юридичних та фізичних осіб, та найголовніше, ступінь ліберальності ринку землі. Тобто як саме і якою мірою держава може впливати на дану інституцію з метою забезпечення власних інтересів, та інтересів її громадян.

Усунення корупційного ризику щодо визначення початкової вартості земельної ділянки найвірогідніше буде забезпечуватися нормативною грошовою оцінкою, оскільки цей інститут не є ідеальним, однак в питаннях визначення ціни на земельні ділянки які не відносяться до земель с-г призначення, та відчуження землі з мотивів суспільної необхідності даний спосіб визначення початкової ціни показав свою ефективність і надійність.

Також важливим виступає питання конкурентної боротьби між покупцями на ринку землі і як саме це буде підтримано з боку держави, до цих питань відноситься не лише загальні поняття як рівність перед судом всіх учасників, але й такі питання як надання чи ненадання державою певних податкових, чи інших, пільг або обмежень, пов'язаних з купівлею землі окремим суб'єктам в залежності від величезної кількості факторів. Так, наприклад, чи матимуть перевагу в отриманні більшої кількості землі великі іноземні або українські аграрні корпорації, внаслідок власних виробничих потужностей та тривалого існування (такі обмеження, наприклад, існують в країнах Європейського Союзу, де землі сільськогосподарського призначення юридична особа може придбати лише якщо вона займалась агробізнесом не менше п'яти років), оскільки великі іноземні та українські агрохолдинги мають початкову перевагу перед іншими учасниками на ринку землі також гостро

виникає необхідність в обмеженні права на купівлю земель такими суб'єктами, це може бути визначення верхньої межі володіння земель на прикладі інших європейських країн, або ж можна піти шляхом країн Скандинавії (Данія, Норвегія, тощо), яку вони використовують для всіх юридичних осіб, поступово збільшуючи податкову ставку для суб'єкта господарювання в залежності від кількості земель, які знаходяться в власності у юридичної особи, або в залежності від щорічного грошового обороту суб'єкта господарювання.

Високо корупційними можуть бути питання надання права першості землекористувача на покупку земельної ділянки, та питання податкових пільг щодо купівлі та використання земельних ділянок для невеликих фермерських господарств або фізичних осіб.

УДК 349.42

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В КРАЇНАХ ЄС

Обіюх Н.М., к.ю.н., асистент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Білоцерківського національного
аграрного університету

Корупція – явище, властиве для будь-якої держави, незалежно від соціальних умов та форми правління. Особливої актуальності проблеми корупційних проявів і протидії їм набувають під час здійснення реформ, що супроводжуються надмірною соціальною напругою та економічною нестабільністю. Тому високий рівень корупції має місце в країнах з вираженими кризовими явищами в економіці, що стосується й сучасної України.

Держава не може подолати корупцію, оскільки її структури й органи є головними носіями цього феномену, його середовищем, тобто вона не спроможна боротися сама із собою. В обмеженні цього явища об'єктивно зацікавлене суспільство, насамперед, інститути громадянського суспільства.

Аграрний бізнес є достатньо розвинутою сферою комерційної діяльності в Україні. Аграрний бізнес – це сфера, де переплітаються інтереси держави, вітчизняних виробників аграрної продукції, імпортерів, іноземних інвесторів та державних чиновників, які приймають адміністративні рішення, тощо. В аграрному бізнесі вирішується низка важливих господарських питань. Це стосується купівлі-продажу сільськогосподарської продукції, передачі в оренду земельних ділянок, проведення державних закупівель аграрної продукції та сировини, сплати податків суб'єктами агробізнесу, встановлення податкових пільг для фермерів.

Негативним явищем, яке набуло поширення в нашій країні, є рейдерство. До того ж рейдерство тісно пов'язано із корупційними проявами. Причинами виникнення рейдерства в Україні є, по-перше, існуючі прогалини в законодавстві; по-друге, суб'єкти господарювання не мають ефективних гарантій захисту своїх прав; по-третє, слабкий вплив антикорупційних органів в державі. Рейдерство спрямоване на захоплення підприємств, які є слабкими захистити себе, встановлення повного контролю над підприємством, що здійснюється не правовими засобами, досить часто із залученням силових методів. Рейдери в своїй діяльності застосовують цілий комплекс засобів: підробка документів, підкуп силових структур, шантаж, психологічний тиск.

Проблеми з власністю на землю, реєстрацією, землекористуванням та продажем перешкоджають розвитку сільського господарства у багатьох країнах. Більше того, реєстрація права власності часто є повільним, складним і дорогим процесом, який вразливий до отримання неправомірної вигоди, які вимагаються або пропонуються за послугу.

Близько 37% підприємств на території ЄС вважають корупцію проблемою для них під час ведення бізнесу. При цьому 60% респондентів

погоджуються, що хабарництво та використання зв'язків є найпростішим способом отримання певних державних послуг. Однак, корупція підриває довіру до уряду, державних установ та демократії загалом.

Договір про функціонування Європейського Союзу визнає корупцію як «євро-злочин», тому питання антикорупційної діяльності пронизує різні сфери регулювання [1]. Європейське законодавство у таких сферах, як відмивання грошових коштів та державні закупівлі, включає важливі антикорупційні положення. Вживаються та обговорюються подальші заходи щодо підвищення прозорості з питань бенефіціарної власності та корпоративного податку, взаємовідносин між директивними органами ЄС та зацікавленими сторонами. Також з метою підвищення контролю за виконанням антикорупційних заходів на теренах ЄС передбачено створення спеціального органу – *Європейської прокуратури (the European Public Prosecutor's Office)*, яка має компетенцію розслідувати й притягати до кримінальної відповідальності за шахрайство, корупцію та серйозні транскордонні афери з бюджетними коштами.

Так, Європейська Комісія неодноразово розглядала справи про діяльність структур, в яких транснаціональні корпорації отримували вигідні угоди від урядів, уникаючи величезних податків та перерозподілу прибутків між країнами. Тому Комітет з економічних та грошових відносин (ECON) встановив необхідність публічної звітності про діяльність транснаціональних корпорацій та їх прибутки по кожній країні [2].

Отже, на даний час основними напрямками подолання корупції у сфері бізнесу в Європейському Союзі є вирішення питання доступу до реєстрів бенефіціарної власності, а також посилення контролю за правом власності бізнес-суб'єктів. Важливим аспектом антикорупційної діяльності також є прозорість податків для великих корпорацій. Усе це має збільшити авторитет держав-членів ЄС один перед одною, а також підняти довіру громадян до державних інституцій та ЄС в цілому.

Список використаних джерел

1. Corruption is the abuse of power for private gain. European Commission web-site. URL: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption_en (дата звернення: 14.10.2019).

2. The fight against corruption can rebuild trust in the EU. Transparency International EU. URL: <https://transparency.eu/the-fight-against-corruption-can-rebuild-trust-in-the-european-project/> (дата звернення: 14.10.2019).

УДК 330.35

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Дунаєва Т.Є., кандидат юридичних наук, науковий співробітник
відділу дослідження проблем кримінального процесу та судустрою
Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України,

Євроінтеграція – є найважливішим пріоритетом України. Зважаючи на те, що наша держава задекларувала своє бажання приєднатися до системи європейського співтовариства, нам слід продемонструвати конкретні досягнення у зниженні рівня сучасних викликів безпеці, у тому числі й корупції, оскільки це є однією з важливих вимог відповідності країни-кандидата політичним критеріям вступу до ЄС. Державна політика інтеграції України до Європейського Союзу впливає на всі сфери суспільного життя.

Антикорупційна політика в Україні здійснюється згідно напрямів, викладених у антикорупційній стратегії на 2014 – 2017 роки. За цей період часу створено систему суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції. До спеціалізованих суб'єктів протидії корупції в Україні належать:

НАБУ, САП, НАЗК, АРМА, Вищий антикорупційний суд [1; 2; 3; 4; 5]. Одним з напрямів діяльності СБУ [6], ДБР [7], а в майбутньому і Бюро фінансових розслідувань [8] є протидія корупційним злочинам [9]. Для ефективної діяльності цих органів необхідно забезпечити: активізацію й ефективне застосування заходів запобігання корупційним правопорушенням, мінімізацію некомпетентності і непрофесіоналізму у діяльності співробітників правоохоронних органів і суду, наявність належного фінансового, матеріально-технічного та іншого ресурсного забезпечення функціонування спеціалізованих суб'єктів протидії корупції, наявність чіткого й узгодженого правового регулювання їх діяльності. Проведений аналіз доводить, що доцільно створити у структурі державних спеціалізованих органів у сфері протидії корупції Бюро фінансових розслідувань.

Спеціалізовані суб'єкти протидії корупції здійснюють міжнародне співробітництво з Інтерполом [10] та Європолем [11]. Підписання Україною у м. Гаазі (Нідерланди) 14.12.2016 р. Угоди між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне і стратегічне співробітництво (набула чинності 12.07.2017 р.) [12].

Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України” був ухвалений Верховною Радою України 13 травня 2014 р., який передбачає посилення санкцій за кримінальні корупційні правопорушення.

Законом передбачено посилення гарантій захисту осіб, які повідомляють про корупційні правопорушення. Внесено зміни до законів «Про звернення громадян» в частині закріплення можливості повідомляти про корупційні правопорушення анонімно, а також порядку розгляду таких повідомлень.

Запроваджено зовнішній контроль за деклараціями про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру. Законом запроваджено адміністративну та дисциплінарну відповідальність за подання у згаданих деклараціях недостовірних відомостей. Здійснення перевірок достовірності

зазначених у деклараціях відомостей на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику фінансового характеру. Слід зазначити, що на практиці ефективну систему контролю за доходами і витратами державних службовців не створено. Задля виявлення і повернення злочинних активів було створено АРМА.

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) оприлюднює відомості щодо осіб, які вчинили корупційні правопорушення та внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

Для забезпечення участі громадськості у формуванні, реалізації та моніторингу державної антикорупційної політики, а також здійснення громадського контролю за діяльністю спеціалізованих антикорупційних органів при них створено громадські ради. Так, громадські ради функціонують при НАБУ, НАЗК, АРМА, ДБР.

Щоб ефективно протидіяти корупції слід враховувати складнощі у взаємодії між правоохоронними органами різних країн, відмінності у кримінальному та кримінальному процесуальному законодавстві та впроваджувати інститут викривачів. А для суттєвого підвищення ефективності державної антикорупційної політики в Україні доцільно утворити в апараті Ради національної безпеки і оборони України міжвідомчого дорадчого органу щодо реалізації державної антикорупційної політики з метою координації діяльності з протидії корупції у сфері безпеки і оборони.

Слід зазначити, що ефективна реалізація антикорупційної політики повинна являти собою комплексну систему заходів щодо діяльності органів державної влади й місцевого самоврядування, діяльності фізичних та юридичних осіб, громадських організацій, ЗМІ, закладів у сфері культури та освіти. Зокрема, диджиталізація всіх державно-правових процесів, дотримання положень Конвенції ООН проти корупції сприятиме зменшенню масштабів цього явища, що допоможе прискоренню вступу України до ЄС. Ключовим

пріоритетом України повинно бути досягнення всіх стандартів, яких має досягти демократична країна.

Список використаних джерел

1. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. Відом. Верхов. Ради України. 2014. № 47. Ст. 2051.
2. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України : Наказ Генеральної прокуратури України від 12.04.2016 р. № 149. Генеральна прокуратура України. URL:http://www.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&_t=fsfile&_c=download&file_id=198845 (дата звернення: 30.09.2019).
3. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/> (дата звернення: 30.09.2019).
4. Про АРМА : основні напрямки діяльності. Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів URL : <https://arma.gov.ua/areas-of-activity> (дата звернення: 30.09.2019).
5. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 7.06.2018 р. № 2447-VIII. Відом. Верхов. Ради України. 2018. № 24. Ст.212.
6. Про Службу безпеки України : Закон України від 07.07.1992 р. № 2229-XII . Відом. Верхов. Ради України. 1992. № 27. Ст. 382.
7. Про державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. Відом. Верхов. Ради України. 2016. № 6. Ст. 55.
8. Вінокуров Я. Бюро фінансових розслідувань підпорядковуватиметься Мінфіну – законопроект. Громадське [5 вересня 2019 р.; 11:25]. URL : <https://hromadske.ua/posts/byuro-finansovih-rozsliduvan-pidporyadkovuvatimetsya-minfinu-zakonoprojekt> (дата звернення: 30.09.2019).
9. Дунаєва Т.Є. Спеціалізовані суб'єкти протидії корупції в Україні та їх роль у мінімізації рівня корупційної злочинності. Вісник Асоціації кримінального права України. Вип. 1(10). 2018. С. 174-187. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/15_Dunaeva.pdf (дата

звернення: 30.09.2019).

10. Про національне Центральне бюро Інтерполу : постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 р. № 220. Верховна Рада України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=220-93-%EF&p=1309939222309358> (дата звернення: 30.09.2019).

11. Шостко О. Нові європейські ініціативи. Вісник Академії правових наук України. 2008. № 2 (53). С. 212-221.

12. Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво : Закон України від 12.07.2017 р. № 2129-VIII. Відом. Верхов. Ради України. 2017. № 33. Ст. 361.

УДК 341

ДО ПИТАННЯ ПРО МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАПОБІГАННЯ Й ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У ПРИВАТНОМУ СЕКТОРІ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЮ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Новіков О.В., к.ю.н., асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, м. Харків, Україна

Міжнародні договори України та акти впливових міжнародних організацій здійснюють суттєвий вплив на розвиток вітчизняної правової системи. Найяскравіше зазначене можна побачити в еволюції антикорупційного законодавства, адже більшість його положень тим чи іншим чином зумовлені

підписанням та ратифікацією Україною міжнародних договорів у сфері запобігання та протидії корупції. В цей же час, актуальними залишаються питання відповідності антикорупційних норм українського законодавства міжнародним стандартам у цій сфері.

Слід зазначити, що незважаючи на широке використання в науковій літературі терміну «міжнародні стандарти запобігання та протидії корупції», його визначення наразі не сформоване. На мій погляд, під *міжнародними стандартами запобігання та протидії корупції* потрібно розуміти сукупність закріплених у міжнародно-правових актах та актах міжнародних організацій загально визнаних норм, правил, принципів, рекомендації та інших положень, які визначають найбільш оптимальні засади функціонування системи запобігання корупції.

Міжнародні стандарти запобігання та протидії корупції характеризуються як єдина система норм, впровадження яких у вітчизняне законодавство є необхідною умовою ефективної протидії корупції в країні. В свою чергу, вони складаються з окремих груп (напрямів), зокрема: стандарти формування та реалізації антикорупційної політики, стандарти запобігання та протидії корупції у публічному секторі, стандарти запобігання та протидії корупції у приватному секторі, стандарти етики державних службовців, стандарти закупівель та державних фінансів, стандарти державної звітності, стандарти участі громадськості у запобіганні корупції, стандарти відповідальності за корупційні правопорушення тощо.

Окремі положення цих міжнародних стандартів запобігання та протидії корупції вже були відомі вітчизняному антикорупційному праву, але існують й такі, які стали новелою. Наприклад, це стосується запобігання корупції у приватному секторі. У зв'язку з цим, існує необхідність дослідити міжнародні стандарти у цій сфері та оцінити стан їх імплементації.

По-перше, окремі міжнародні договори України та акти міжнародних організацій встановлюють стандарти кримінальної відповідальності за

корупційні правопорушення у приватному секторі. Зокрема, у ст. 7 та 8 Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією [1], ст. 21 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції [2], ст. 2 Рамкового рішення Ради N2003/568/ПВД про боротьбу з корупцією в приватному секторі [3] та ст. 2, 3 Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією [4] закріплено необхідність встановлення кримінальної відповідальності за підкуп у приватному секторі. Зазначені положення були імplementовані в Кримінальний кодекс України (далі – КК України). Так, ст. 354 КК України встановлено кримінальну відповідальність за підкуп працівника підприємства, установи, організації, ст. 368³ КК України – за підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, ст. 368⁴ – за підкуп особи, яка надає публічні послуги. Окрім цього, ст. 22 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції [2] закріплено необхідність криміналізації розкрадання майна в приватному секторі. Зазначена норма також передбачена КК України (ч. 2 ст. 191 КК України). Як бачимо, до КК України включено всі корупційні злочини у приватному секторі, що передбачені антикорупційними конвенціями. В цей же час, передбачена кримінальна відповідальність навіть за ті злочини, які прямо ними не закріплені – зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права (ст. 364¹ КК України) і зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365² КК України) [5, с. 245–246].

До того ж, у ст. 18 Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією [1], ст. 26 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції [2], ст. 5 Рамкового рішення Ради N2003/568/ПВД про боротьбу з корупцією в приватному секторі [3] закріплено необхідність встановлення відповідальності юридичних осіб за вчинення службовими особами від їх імені та в їх інтересах корупційних злочинів. Зазначені положення були закріплені у Розділі XIV-1 КК України, яким передбачено застосування заходів кримінально-правового характеру для юридичних осіб.

По-друге, у ст. 12 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції [2] закріплено ряд некаральних заходів щодо запобігання корупції у приватному секторі, серед яких: а) сприяння співробітництву між правоохоронними органами та відповідними приватними юридичними особами; б) сприяння розробці стандартів і процедур, призначених для забезпечення добросовісності в роботі відповідних приватних юридичних осіб, у тому числі кодексів поведінки для правильного, добросовісного та належного здійснення діяльності підприємцями й представниками всіх відповідних професій та запобігання виникненню конфлікту інтересів, а також для заохочення використання добросовісної комерційної практики у відносинах між комерційними підприємствами та в договірних відносинах між ними та державою; в) сприяння прозорості в діяльності приватних юридичних осіб, у тому числі, у належних випадках, сприяння вжиттю заходів стосовно ідентифікації юридичних і фізичних осіб, причетних до створення корпоративних організацій та керування ними; г) запобігання зловживанню процедурами, які регулюють діяльність приватних юридичних осіб, у тому числі процедурами, які стосуються субсидій і ліцензій, що надаються державними органами для здійснення комерційної діяльності; д) запобігання виникненню конфлікту інтересів шляхом установлення обмежень, у належних випадках й на обґрунтований строк, стосовно професійної діяльності колишніх державних посадових осіб у приватному секторі після їхнього виходу у відставку або на пенсію, якщо така діяльність або робота безпосередньо пов'язана з функціями, що такі державні посадові особи виконували в період їхнього перебування на посаді або за виконанням яких вони здійснювали нагляд; е) забезпечення того, щоб приватні юридичні особи, з урахуванням їхньої структури й розміру, мали достатні механізми внутрішнього аудиторського контролю для надання допомоги в запобіганні та виявленні корупційних діянь і щоб рахунки та необхідні фінансові відомості таких приватних юридичних осіб проходили необхідні процедури аудиту й сертифікації.

Зазначені положення Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції були закріплені у Законі України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № № 1700-VII та в деяких інших нормативно-правових актах. Так, зокрема, у Розділі X Закону передбачені загальні засади запобігання корупції у діяльності юридичних осіб, встановлено порядок прийняття антикорупційної програми та вимоги до неї, закріплено правовий статус уповноваженого з реалізації антикорупційної програми.

Підсумовуючи вищенаведене, слід сказати, що міжнародні стандарти запобігання та протидії корупції в приватному секторі в достатньому обсязі були імплементовані в українське антикорупційне законодавство. Але наразі головною проблемою, на жаль, залишається практика правозастосування зазначених норм та «корупційна культура» ведення національного бізнесу.

Список використаних джерел

1. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.
3. Рамкове рішення Ради № 2003/568/ПВД про боротьбу з корупцією в приватному секторі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_945.
4. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_172.
5. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / [М. І. Хавронюк, І. Б. Коліушко, В. П. Тимошук та ін.]; за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ, 2017. 445 с.
6. Закон України «Про запобігання корупції». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

ЗЛОЧИН У ФОРМІ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Харьковщенко Ю.Є., к.ф.н., доцент, кафедри
теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського національного аграрного університету

Сьогоднішні події, що відбуваються на Сході нашої країни зумовлюють приділити значну увагу кримінальній відповідальності за злочини проти державної безпеки України.

Одним із важливих завдань Служби безпеки України є забезпечення національної безпеки від внутрішніх та зовнішніх загроз, у тому числі розслідування справ про факти державної зради й притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності. Кримінальний кодекс України (далі – ККУ) передбачає відповідальність за державну зраду ст. 111.

Згідно ст. 111 ККУ п. 1 Державна зрада, діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України.

Розглянемо детальніше об'єктивні сторони вираження цього злочину. Так, перехід на бік ворога можна тлумачити у двох вимірах, насамперед це – фізичний перехід на територію ворожої держави та інтелектуальний перехід, зміст якого полягає у надаванні допомоги ворожій державі або її представникам, знаходячись на території України. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України 2016 року за ред. М.І. Мельника,

М.І. Хавронюка вказує на те, що перехід на бік ворога є закінченим злочином з того моменту, коли громадянин України виконав в інтересах ворога певні дії на шкоду України. Один лише факт надання згоди виконати такі дії є лише готуванням до вчинення злочину і залишає можливість добровільно відмовитися від доведення злочину до кінця. Разом з тим необхідно зазначити, що вчинений такий злочин може бути лише в умовах воєнного стану або, й у мирний час, але в період збройного конфлікту.

Однією з головних ознак злочину у формі державної зради, передбаченого ст.111 ККУ є шпигунство. Слід наголосити, що ця об'єктивна сторона злочину деталізується ст.114 ККУ. Шпигунством можна назвати збирання з метою передачі іноземній державі, іноземній організації або їх представникам відомостей, що становлять державну таємницю та вже сам факт передачі іноземній державі, іноземній організації або їх представникам відомостей, що становлять державну таємницю. Згідно ст.111, 114 ККУ суб'єктом державної зради є громадянин України, а суб'єктом шпигунства є виключно іноземець або особа без громадянства.

Останньою формою здійснення державної зради є – надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. Підкреслимо, що дослідники ототожнюють підривну діяльність зі спричиненням шкоди різноманітного характеру інтересам держави, її національній безпеці. Аналіз ст. 111 КК України дає можливість стверджувати, що законодавець державну зраду вважає втіленою, коли громадянин України встановив зв'язок із зазначеними суб'єктами підривної діяльності і отримав від них відповідне завдання.

З огляду на зазначене, підкреслимо, що неабияке значення для кваліфікації злочину у формі державної зради набуває ретельне встановлення певних обставин даного злочину, адже, зрозуміло, що це може вирішально вплинути на правильне рішення щодо наявності у діяч особи скоєння злочину.

ПОСАДОВА ОСОБА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА ЯК СУБ'ЄКТ ПРАВОВІДНОСИН В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Терещук М.М., к.ю.н.,ст. викладач кафедри
теоретико-правових та суспільно-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського національного аграрного університету

При розгляді механізму реалізації юридичної відповідальності в публічному праві варто наголосити на тому, що кожний механізм це високоорганізована система, а будь-яка система має свою структуру та характеризується єдністю елементів, що знаходяться в певних зв'язках і відносинах між собою, характеризують сутність об'єкта як ціле і відносно незалежне зовні явище.

Вважаємо, що основним елементом механізму реалізації юридичної відповідальності коло суб'єктів, які є учасниками цього механізму. Варто погодитись із Г.В. Кірсановою, яке вказує, що до числа суб'єктів механізму юридичної відповідальності можна віднести фізичних та юридичних осіб – учасників правових відносин [1, с.124].

При цьому необхідно зазначити, що в публічному праві при відносинах позитивної юридичної відповідальності, вона буде виражатися не як примус з боку держави, а як обов'язок вчиняти дії, передбачені правовим статусом зобов'язаного суб'єкта правовідносин у публічному праві. Виходячи з положень, запропонованих сучасною юридичною доктриною, правовий статус – це сукупність прав та обов'язків, які належать конкретному суб'єктові правовідносин [2, с.38]. Це явище є динамічним і залежить від галузі права, нормами якої регулюється статус суб'єкта та процесуальним положенням цього суб'єкта. Повертаючись до тези про те, що суб'єктами реалізації юридичної відповідальності є учасники правових відносин – фізичні та юридичні особи, в

межах публічного права вважаємо доцільним виокремити ще один вид учасників – посадових осіб публічного права.

Водночас у контексті цього слід зауважити, що чинним законодавством не визначено поняття посадової особи публічного права. Наприклад, згідно з положеннями вітчизняного законодавства у сфері запобігання корупції, посадові особи юридичних осіб публічного права, у визначених законом випадках, для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (підпункт «а» пункту 2 частини першої статті 3) [3]. Проте, зважаючи на те, що в національному законодавстві немає легального визначення посадової особи публічного права, подібні законодавчі положення призводять до різного тлумачення згаданої категорії, породжують проблеми можливості чи неможливості віднесення тих чи інших осіб до посадових осіб публічного права.

Першопричиною такої ситуації не в останню чергу є те, що в чинному законодавстві відсутнє не тільки визначення посадової особи публічного права, а й посадової особи як такої, хоча сам термін «посадова особа» законодавець вживає. Так, у Кодексі України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. [4] термін «службова особа» замінено словосполучення «посадова особа», при цьому визначення цього поняття в кодексі відсутнє. Натомість у Кримінальному кодексі України від 5 квітня 2001 р. міститься дефініція поняття «службова особа» [5]. Згідно з ч. 3 ст. 18 КК України службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом

державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом. Доречно зауважити, що в ч. 4 ст. 18 КК України службовими особами також визнаються посадові особи, в той же час Закон України «Про запобігання корупції» взагалі розмежовує «посадові та службові особи» (наприклад, підпункт «е» пункту 1 частини першої статті 3). Примітним є те, що відповіді на порушене питання не дає трудове законодавство [6].

Єдине визначення, яке може бути вихідним для формулювання дефініції поняття посадової особи публічного права є визначення службової особи, яке міститься у КК України. У правозастосуванні, як правило, з цього приводу використовується постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хабарництво» [7].

Слід також наголосити на тому, що проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» (щодо визначення посадової особи юридичної особи публічного права) пропонується запровадження на законодавчому рівні терміна «посадові особи юридичних осіб публічного права» із вживанням його в такому значенні: «посадові особи юридичних осіб публічного права – це працівники юридичних осіб публічного права, які наділені посадовими повноваженнями здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції» [8].

Беручи до уваги викладене вище, вбачаємо за необхідне запропонувати відповідну авторську дефініцію з точки зору теорії права: посадова особа публічного права – це особливий суб'єкт публічно-владних відносин, наділений посадовими повноваженнями, власним правовим статусом і несе юридичну відповідальність як спеціальний суб'єкт правових відносин.

Список використаних джерел

1. Кирсанова А. В. Правоотношения юридической ответственности: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Тамбов, 2010. 209 с.
2. Асадуллин М. Р. Система субъектов частного права: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Казань, 2011. 182 с.

3. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
5. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page4>
6. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/322-08>
7. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хабарництво» від 26 квітня 2002 р. № 5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02>
8. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» (щодо визначення посадової особи юридичної особи публічного права) від 19 січня 2017 р. № 5672. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60955

УДК 340

Росавицький О.О., ст. викладач кафедри
теоретико-правових та суспільно-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського національного аграрного університету

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

Ні для кого не секрет, що корупція є одним із основних чинників, які гальмують у державі економічний, правовий та іншегалузивий розвитку як самої держави так і суспільства, як елемента конкретної держави в цілому. Саме такої думки притримуються не тільки світові провідні вчені та дослідники, а і ряд вітчизняних науковців[1][2][3].

В широкому розумінні корупція це негативне суспільне явище, яке проявляється в злочинному використанні службовими особами, громадськими і

політичними діячами їх прав і посадових можливостей з метою особистого збагачення.

Дещо інше визначення цього поняття має вітчизняне законодавство. Так, згідно з ЗУ «Про засади запобігання і протидії корупції» який було прийнято у 2011, остання – це використання особою, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди. Не дивлячись на те,що цей закон на сьогоднішній день втратив свою чинність, саме в ньому вперше у вітчизняному праві містилося юридичне визначення терміну «корупція».

Згідно з редакцією ЗУ «Про запобігання корупції» від 2016 року, корупція - використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки або пропозиції такої вигоди, для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка чи пропозиція або надання неправомірної вигоди особі, чи на її вимогу іншим фізичним або юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей. Також слід звернути увагу,що саме в 2016 році Україна ратифікувала «Конвенцію Організації Об'єднаних націй проти корупції» від 18.10.2006 року[4]. Цікавим є такий факт, що сама конвенція не наводить самого визначення,що таке «корупція», залишаючи вочевидь останнє учасникам Конвенції, про те чітко вказує чітко проти яких і ким саме скоєних корупційних дій вона спрямована.

Саме тому Для нас, як представників країни пострадянського простору є цікавим як історичний,так і закордонний досвід інших,більш розвинутих і менш корумпованих країн.

Так, є цікавим досвід боротьби з корупцією, зокрема у Фінляндії. В законодавчій системі цієї країни є відсутнім саме поняття «корупція», як і боротьби з нею. При тому діє ряд запобіжних законів, починаючи з Конституції, які запобігають прояву таких негативних явищ як «зловживання державною владою», «публічність доходів державних чиновників», «етичні

цінності і висока мораль державних чиновників», тощо. Порушення вищенаведених принципів і норм тягне за собою юридичні наслідки...

І на завершення доповіді хотілося б додати, що термін «корупція» має грецьке походження і означає не що інше як «псування». А першим зафіксованим юридичним фактом викриття корупційних діянь вважається промова Марка Цицерона у римському сенаті, що відбулася у 79 році до нашої ери проти намісника Сицилії, якого останній, разом з мешканцями острова, звинуватив у привласненні предметів мистецтва... Через деякий час Гай Юлій Цезарь запровадив досить суворе покарання за такі дії як «підкуп та хабарі посадовцям». Тим не менше, саме «державна корупція» історично визнана однією із тих руйнівних сил із-за якої пав Західний Рим.

Список використаних джерел

1. Bardhan P. Corruption and development // Journal of Economic Literature. — 1997. — Vol. 25.
2. Tanzi, V. Corruption, Governmental Activities and Markets // IMF Working Paper 94/99. — International Monetary Fund, Washington, DC. — 1994.
3. О. Ю. Бусол. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період. — Київ: Ін Юре, 2014.
4. Електронний ресурс: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

УДК 343

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА САМОВІЛЬНОГО ПРИСВОЄННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Ткаченко І.О., магістр Білоцерківського національного аграрного університету

Науковий керівник : Нікітенко О.І. д.ю.н., професор

Самовільне зайняття земельної ділянки цілком виправдано трактується в юридичній літературі як різновид свавілля, вчиненого всупереч встановленому законом порядку дій, що за умови значної шкоди інтересам громадянина, держави чи громадськості, або інтересам власника могли оцінюватись як самоправство і яке призводить до кримінальної відповідальності за ст. 356 Кримінального Кодексу.

Злочин може бути вчинений щодо земель будь-якої категорії, на які діляться землі України за основним призначенням (землі сільськогосподарського призначення, житлові та громадські будівлі, водного фонду, промисловості, транспорту, запасу тощо) [2]. У той же час належність незаконно зайнятої земельної ділянки до земель із визначеним правовим режимом (наприклад, до земель у заповідних зонах) визнається кваліфікуючою ознакою (ч. 2 ст. 197¹ Кримінального Кодексу України). Необхідно враховувати, що відповідно до ст. 84 Земельного Кодексу об'єктами права державної власності, на які може посягати винна особа, є не лише конкретні земельні ділянки, розділені знаками розташування та меж на земельній поверхні, а й усі землі відповідних категорій у територіальних межах держави, які не віднесені до комунальної та приватної власності.

Суть самовільного зайняття земельної ділянки іноді вбачається в зайнятті та користуванні особою чужої землі без законних підстав, тобто у відсутності права власності чи іншого права на землю, виданого в установленому порядку [1].

Несанкціоноване заняття включає користування наданою земельною ділянкою до здійснення відведення земельної ділянки в натурі (на місцевості) та отримання реєстраційного документа, що засвідчує право на землю.

Зайняття земельної ділянки як злочину може полягати в різних діях, включаючи експлуатацію земельної ділянки в сенсі вилучення її корисних властивостей. До них належать: огороження ділянки; забезпечення захисту, яка перешкоджає власнику землі чи землекористувачеві здійснювати свої

земельні права; вирощування сільськогосподарських культур; видобуток корисних копалин, розміщення машин та будівельних матеріалів. Якщо використання незаконно зайнятої земельної ділянки має форму самовільного будівництва на ній будівлі чи споруди, дії винного повинні кваліфікуватися за сукупністю злочинів, передбачених ч. 1 та ч. 3 ст. 197¹ Кримінального кодексу (або ч. 2 та ч. 4 ст. 197¹), оскільки в такій ситуації існує реальна сукупність злочинів, що формується в різний час діяннями, передбаченими різними частинами однієї статті Особливої частини Кримінального кодексу [3]

Якщо самовільне зайняття земельної ділянки означає фактичне вилучення (користування) земельної ділянки, не поєднане з отриманням на неї права власності, то винен у шахрайстві чи вимаганні певним чином отримує (прагне отримати) документ щодо права власності на земельну ділянку, а отже, право на неї як різновид нерухомості (ст. 181 Цивільного кодексу України), про відчуження якої встановлені спеціальні норми законом.

Положення ч. 1 ст. 197¹ Кримінального кодексу, щодо самовільного зайняття земельної ділянки - це злочин із матеріальним складом, який вважається закінченим з моменту, коли особа фактично заволоділа земельною ділянкою або розпочала її незаконну експлуатацію (забудову), спричиняючи значні шкоди власнику землі або її законному землекористувачу.

Суб'єктивна сторона самовільного зайняття земель характеризується прямим умислом. Винуватець усвідомлює відсутність права на конкретну земельну ділянку, але прагне заволодіти нею. Психічне поводження зі значною шкодою, завданою власнику землі або її землекористувачу (ч. 1 ст. 197¹ Кримінального кодексу), може бути у формі непрямого умислу. Умисел особи, винної у злочині, передбаченому ч. 2 ст. 197¹ Кримінального кодексу має охоплювати право власності на незаконно зайняту земельну ділянку до земель із спеціальним правовим режимом, перелічених законі [3].

Кваліфікуючими ознаками самовільного зайняття земельної ділянки є вчинення цього злочину:

1) особою, яка раніше судима за злочин, передбачений ст. 197¹ Кримінального кодексу (особа має не зняту, або непогашену судимість за злочин, який передбачається будь-якою частиною зазначеної статті);

2) групою осіб (це поняття розкрито в частині 1 ст. 28 Кримінального кодексу);

3) щодо земельних ділянок особливо цінних земель, земель в охоронних зонах, санітарно-захисних зон, або зон спеціального режиму землекористування (ч. 2 ст. 197¹ КК).

Самовільне зайняття земельної ділянки – це незаконні дії особи, спрямовані на фактичне володіння або користування землею або її частиною за відсутності рішення компетентного органу або за волею приватного власника про її відчуження чи надання в користування, у випадку якщо такі дії за своєю природою виключають можливість нормального використання землі законними зі сторони законних носіїв права на землю, або за відсутності в осіб, передбачених законом юридичних фактів, які підтверджують законність її земельних прав, за винятком дій, правомірних за законом.

Юридичною відповідальністю за самовільне зайняття земельної ділянки є правовідносини з примусового накладення державою на правопорушника додаткового зобов'язання або позбавлення його прав у зв'язку з вчиненням ним злочину.

Список використаних джерел

1. Антонюк Н. О. Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво / Н. О. Антонюк // Вісник прокуратури. – 2008. – №1. – С. 77-87.

2. Бавбекова Е.А. Щодо питання про необхідність встановлення кримінальної відповідальності за самовільне зайняття земельних ділянок // Кримінально-правова політика держави: теоретичні та практичні аспекти проблеми: Матеріали міжнародної наукової конференції, Донецьк, 17-18 листопада 2006 р. - Донецьк, 2006. - С. 158-159

3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Відом. Верхов. Ради України – 2001. – № 25. – Ст. 131.

УДК 343

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ У ВІТЧИЗНЯНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ДОСВІДУ США ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ

Панова О.О., к.ю.н., доцент, кафедри
поліцейської діяльності та
публічного адміністрування Харківського національного
університету внутрішніх справ

Питання запобігання та протидії корупції сьогодні в умовах розвитку нашої країни визначені як пріоритетними та необхідними. Однією з причин такого явища є те, що корупція не лише знижує привабливість нашої країни для інвесторів, а й приносить істотної шкоди державному управлінню, знижує темпи економічного розвитку, породжує великий відсоток недовіри до органів державної влади, а в рамках постійного зростання рівня злочинності, й безпосередньо до правоохоронних органів.

Незважаючи на те, що за останній рік Україна дещо поліпшила свої позиції в рейтингу «Індекс сприйняття корупції», за результатами міжнародної організації Transparency International Україна набрала 32 бали зі ста можливих, на два бали більше, ніж торік, і посіла 122-е місце за підсумками 2018 року, розділивши його з Малі, Малаві та Ліберією [1], проте прикрим залишається той факт, що з усіх країн Європи ми знаходимось на останніх позиціях.

З врахуванням викладеного та з метою збільшення рівня довіри населення до органів Національної поліції, шляхом зменшення кількості випадків корупційних проявів серед співробітників поліції, на наш погляд, доречним буде розглянути досвід США (у визначеній проблемі), та шляхи його

впровадження у вітчизняну правову систему.

Так, ознайомившись з точками зору вчених, які опікуються питаннями запобігання корупції в органах поліції США [2;3;4;5;6;7;8], нами було виокремлено декілька шляхів вдосконалення вітчизняного законодавства щодо поліцейської діяльності:

1. *Вдосконалення службової дисципліни.* Полягає у визначенні на законодавчому рівні обов'язків керівників органів та підрозділів Національної поліції України під підпис ознайомлювати підлеглих з нормами: Закону України «Про запобігання корупції», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 05 жовтня 2016 року № 803-р «Деякі питання запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади», від 31 січня 2018 року № 86-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції на 2018 рік», з дотриманням положень Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 02 грудня 2016 року № 126, Правила етичної поведінки поліцейських, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2016 № 1179 зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.12.2016 за № 1576/29706, Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затверджені наказом Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158 зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31.08.2016 за № 1203/29333. Це надасть змогу персоналізувати відповідальність кожного поліцейського та на психологічному рівні дасть усвідомлення необхідності дотримуватись необхідних норм поведінки. (за прикладом поводження поліцейських США з «Модельні правила профілактики корупції в поліції»)

2. *Прийняття окремого нормативно-правового акту, який би визначав перелік посад, які можуть бути суміщені з діяльністю поліцейського.* Так, у відповідності до ст. 66 Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII «Поліцейський не може під час проходження служби

займатися іншою оплачуваною діяльністю, крім науково-педагогічної, наукової або творчої». Проте, на наш погляд, дана теза не є виправданою, адже одним з показників ймовірної корупції в поліції є низький рівень заробітної плати, збільшення переліку сумісних посад надасть можливість нівелювати даним показником.

Зокрема з цього питання є цікавим дослідження Бачарникова І.В, який зазначає, що в штаті Міссурі існує три категорії співробітників поліції, які працюють за сумісництвом у вільний від службової діяльності час: поліцейські, які здійснюють за сумісництвом роботи, безпосередньо пов'язані з діяльністю поліції (під час роботи за сумісництвом вони носять уніформу, оплата провадиться за рахунок коштів місцевого бюджету), тобто це робота поліцейського в позаурочний час; поліцейські, які виконують роботу із забезпечення безпеки комерційних структур, наприклад, з охорони магазинів, складів, офісів і т.п.; поліцейські, які займаються трудовою діяльністю, не пов'язаною зі службою в поліції, наприклад, коли вони здійснюють технічне обслуговування автомобілів, роблять ремонт квартир та ін. [2, с. 54].

Проте, інші дослідники, акцентують увагу на диференційованому характері вимог щодо сумісництва поліцейських, перш за все яке залежить від штату в якому працює поліцейських.

Таким чином, імплементація даної норми дозволить покращити матеріальне становище працівника, та надасть змогу для власного саморозвитку. Утім, для такого роду сумісництва необхідним є дотримання ряду обов'язкових принципів:

по-перше, поліцейський, який працює за сумісництвом повинен бути постійного готовим до виконання своїх обов'язків за основним місцем роботи (Національна поліція), це стосується насамперед умов погіршення оперативної обстановки в районі, введенням режиму посиленого несення служби, тощо;

по-друге, робота за сумісництвом не повинна порочити честь та гідність поліцейського, адже не зважаючи на те, що він виконує іншу оплачувану роботу в позаробочий час, однак оточуючі, які знають, що він є діючим

поліцейським, можуть його сприймати та позиціонувати з іншими його колегами-поліцейськими;

по-третє, робота за сумісництвом не повинна створювати конфлікту інтересів, то б то не мати прямого зв'язку з тими обов'язками які покладені на співробітника поліції у відповідності до його функціональних обов'язків (Наприклад: поліцейські, які пов'язані з розслідуванням економічних злочинів, не можуть займатися підприємницькою діяльністю, або патрульні поліцейські – не можуть працювати в таксі, тощо).

3. Встановити доступ до посади керівників територіальних органів та підрозділів Національної поліції шляхом голосування мешканців відповідної території. За прикладом «шерифів», посада керівника відділку поліції, якщо вона бути обиратись шляхом голосування, дозволить досягнути таких цілей як:

- унеможливить корупційний тиск з боку державних органів влади на керівників територіальних органів та підрозділів Національної поліції;

- визначить пряму відповідальність керівників територіальних органів та підрозділів Національної поліції перед громадою.

Таким чином, окреслюючи загальну проблему корупції в органах Національної поліції України, нами було виділено ряд позитивних законодавчих надбань, які є в США. Однак, застосування кожного з них в Україні, повинно відбуватися з урахуванням особливостей менталітету та реалій сьогодення, адже в сучасних умовах збройного конфлікту на сході країни, будь яке втручання в законодавство щодо діяльності правоохоронних органів повинно бути виваженим та опиратися на складну оперативну обстановку постійної бойової готовності.

Список використаних джерел

1. «Індекс сприйняття корупції»: Україна дещо зміцнила позиції. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29735869.html> (дата звернення 09.10.2019)

2. Бочарников И.В. Зарубежный опыт противодействия коррупции. *Следователь*. 2008. № 10(126). С. 56-63.

3. Бровкин В. Новые инициативы США в отношении борьбы с коррупцией в глобальном контексте / Відповідальність посадових осіб за корупційну діяльність : матеріали міжнар. наук.-практ. семінару / Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого /В.В. Сташис (відп. ред.). Х., 2003. С. 115-121.

4. Быков А.В., Кикоть-Глуходедова Т.В. Система обеспечения внутренней безопасности США. Конституционно-правовой аспект деятельности: монография. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. 136 с.

5. Высоцкий С.А. Зарубежный опыт применения правовых средств обеспечения законности в деятельности полиции. *Современная наука*. 2011. № 2. С. 13-16

6. Гвоздецький В.Д. Адміністративно-правові та організаційні засади запобігання і протидії корупції в Україні: дис. ... докт. юрид. наук. / спец. 12.00.07. К.: Державний науково-дослідний інститут МВС України, 2014. 587 с

7. Губина А.М., Омельченко О.Ю. Международный опыт борьбы с коррупционной преступностью в полиции. *Вестник ессентукского института управления, бизнеса и права*. 2016. № 13. С. 29-34. С. 30.

8. Николайчик В.М. Профилактика коррупции в полиции США. *США и Канада: экономика, политика, культура*. 1999. № 10. С. 93-99.

УДК 343

ДІДЖІТАЛІЗАЦІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Калініна А.В., к.ю.н.,

науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень

Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності

імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Розбудова сучасної української держави неможлива без активного курсу на діджиталізацію суспільного життя. Поступове введення цифрових технологій

у сферу обслуговування, торгівлі, правоохоронну діяльність тощо сприяє проникненню таких технологій все глибше у життя кожної особи, створюючи, таким чином, цифрове суспільство.

Здобутками діджиталізації суспільних відносин є швидкість та вищий рівень якості задоволення потреб людини. Саме простота і доступність послуги створює попит на неї. Наразі в Україні державна ініціатива щодо створення цифрового суспільства реалізується спеціальними органами та посадовими особами: віцепрем'єр-міністром-міністром цифрової трансформації Михайлом Федоровим, Міністерством цифрової трансформації України, діджитал-радниками при міністерствах, зокрема, радником міністра соціальної політики Денисом Мацуєм та ін. [1]. Також вже започатковано майже 90 проєктів, до яких входять бренд Цифрової держави та його новітній UI/UX дизайн [2].

Окремим напрямом діджиталізації, який вже певний час активно розвивається в Україні, є віртуальні валюти. Поширення віртуальних валют серед населення нашої держави досягло того рівня, що їх почали вказувати у деклараціях про доходи [3].

Проте діджиталізація та перспективи її розвитку в державі створюють і певні умови для протиправних дій. Злочинність завжди чутлива до соціальних змін. Особливо сприйнятливими для злочинних дій є нові сфери, нормативне регулювання яких знаходиться лише на початку свого становлення.

Як вже зазначалося, в Україні сформувався окремий рядок декларування – криптовалюта (віртуальна, цифрова валюта). Аналіз сучасного законодавства свідчить, що жодного (!) нормативного акта, який би забезпечував регулювання суспільних відносин, пов'язаних із криптовалютою в Україні, немає. Такі відносини лише на старті свого законодавчого врегулювання – існує лише кілька проєктів законів та підзаконних нормативних актів, остаточна редакція і час прийняття яких дотепер не визначені.

Чим же є криптовалюта? Єдиного розуміння такої валюти немає ні в теорії, ні в практиці як в Україні, так і за кордоном. Низка міжнародних органів та установ надає власне визначення цифровим валютам. Наведемо пропозиції

щодо її розуміння найбільш авторитетних, на наш погляд, міжнародних установ у фінансовій сфері. Так, Всесвітній банк (World Bank) пропонує під криптовалютою розуміти цифрові валюти, що спираються на криптографічні методи для досягнення консенсусу [4].

Європейський центральний банк (European Central Bank) визначає таку валюту як цифрове вираження цінностей, що не видані центральним банком, кредитною установою або електронною грошовою установою та за певних обставин можуть бути використані як альтернатива грошей [5, с. 4]. Залежно від взаємодії з, так би мовити, традиційними валютами та реальною економікою, можна виокремити три типи віртуальних валют:

1) віртуальні валюти, які можна використовувати лише в закритій віртуальній системі, як правило, онлайн-іграх;

2) віртуальні валюти, що в односторонньому порядку пов'язані з реальною економікою: існує коефіцієнт конверсії на придбання валюти (з традиційними грошима), а придбана валюта може бути в подальшому використана для придбання віртуальних чи реальних товарів та послуг;

3) віртуальні валюти, двосторонньо пов'язані з реальною економікою: існують курси конверсії як для придбання віртуальної валюти, так і для її продажу; придбана валюта може бути використана для придбання як віртуальних, так і реальних товарів та послуг [6, с. 13-19].

Група розроблення фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF – Financial Action Task Force) як міжурядова організація, що займається розробленням світових стандартів у сфері протидії відмиванню злочинних доходів та фінансуванню тероризму, під криптовалютою має на увазі підмножинність віртуальних валют, визначених як цифрові вираження цінності, що можуть бути опрацьовані в цифровому форматі та функціонувати як засіб обміну; і/або розрахункова одиниця; і/або сховище цінності, проте не мають статусу законного платіжного засобу у будь-якій юрисдикції [7, с. 4]. При цьому такі валюти можна розподілити на два головні типи:

1) ті, що конвертуються – віртуальні валюти, що мають еквівалентну вартість у реальній валюті, що можуть бути знову обміняні на фіатні валюти¹; ці віртуальні валюти можуть мати централізований або децентралізований характер (тобто вони можуть як мати центральний адміністративний орган, що контролює систему, так і не мати центрального контролю взагалі);

2) ті, що не конвертуються – віртуальні валюти, що є специфічними для визначеного віртуального домена чи світу, та, відповідно до правил, якими регулюється його використання, не можуть обмінюватися на фіатну валюту [7, с. 4-5].

У літературі криптовалюта визначається як цифрове вираження цінності, призначенням якої є створення однорангової альтернативи законному засобу, виданому урядом; використовується як засіб обміну загального призначення (незалежно від будь-якого центрального банку); забезпечене механізмом, відомим як криптографія; може бути перетворене в законний платіжний засіб і навпаки [9, с. 49].

Таким чином, природа криптовалют нерозривно пов'язана із матеріальними цінностями – грошима. Навіть на початковому етапі, щоб отримати певну кількість такої валюти, її треба придбати за реальний платіжний засіб. Сама сутність криптовалют залишається невизначеною. Національний банк України поставився до криптовалюти неоднозначно: спочатку її було визначено як грошовий сурогат, однак пізніше однозначно констатовано, що криптовалюта не є грошовим активом [10]. Саме на перетині двох сфер – нормативного регулювання суспільних відносин та відносно нового способу вираження цінностей і утворилася «ніша», що сприяла можливостям для тінізації статків та реалізації корупційних схем, оскільки:

1) контроль за часом придбання/отримання та кількістю придбаної криптовалюти фактично здійснювати неможливо (а придбання її, підкреслимо, здійснюється за реальну валюту);

¹ *Примітка.* Фіатні гроші (англ. *fiat currency*), також фідуціарні гроші – тип грошей або валюти, цінність яких походить не від власної вартості або гарантії обміну на золото або іншу валюту, а від державного наказу (*fiat*) використання їх як засобу платежу [8].

2) анонімність транзакцій забезпечує і анонімність операцій, а отже – і тінізацію їх джерела;

3) прогалини у законодавстві відкривають безліч можливостей для зловживань за принципом «дозволено все, що не заборонено законом» та ін.

Отже, наразі криптовалюта є «зручним» легальним способом для приховування нелегальних статків та фінансових операцій. Із розвитком цифрової економіки буде розвиватися і нормативне регулювання суспільних відносин, пов'язаних із специфікою криптовалют. Не виключено, що з часом на найбільш популярні з них (наприклад, біткоїн) Національний банк України буде надавати курс валют. Однак це – перспективи майбутнього. А зараз криптовалюта – площина суспільних відносин, що сповнена корупційних ризиків.

Список використаних джерел

1. У міністра соцполітики з'явився діджитал-радник. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2778539-u-ministra-socpolitiki-zavivsa-didzitalradnik.html> (дата звернення : 09.10.2019).

2. В Україні презентували міністерство, що створить «державу в смартфоні». URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2789096-v-ukraini-prezentuut-ministerstvo-so-stvorit-derzavu-v-smartfoni.html> (дата звернення : 09.10.2019).

3. Українські чиновники зібрали криптовалюти на 6,5 млрд. гривень. URL : <https://ukr.segodnya.ua/economics/enews/ukrainskie-chinovniki-sobrali-65-mlrd-griven-kriptovalyuty-1108111.html> (дата звернення : 09.10.2019).

4. Natarajan H., Krause S. K., Gradstein H. L. Distributed ledger technology (DLT) and blockchain. *Fintech Note*. № 1. Washington, D. C.: World Bank Group, 2017. 60 p.
<http://documents.worldbank.org/curated/en/177911513714062215/pdf/122140-WP-PUBLIC-Distributed-Ledger-Technology-and-Blockchain-Fintech-Notes.pdf> (last accessed: 09.10.2019).

5. European Central Bank. Virtual currency schemes – a further analysis. Frankfurt am Main : European Central Bank, 2015. 38 p. URL : <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf> (last accessed: 09.10.2019).
6. European Central Bank. Virtual currency schemes. Frankfurt am Main : European Central Bank, 2012. 54 p. URL : <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf> (last accessed: 09.10.2019).
7. Financial Action Task Force. Virtual currencies – key definitions and potential AML/CFT risks. Paris : FATF/OECD, 2014. 15 p. URL : <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Virtual-currency-key-definitions-and-potential-aml-cft-risks.pdf> (last accessed: 09.10.2019).
8. Фіатні гроші. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Фіатні_гроші (дата звернення : 09.10.2019).
9. Кудь А. А. Методика діагностики токена блокчейна на відповідність цифровому активу: методическе посібие. Харьков : ХОГОКЗ, 2019. 56 с.
10. Криптовалюта у деклараціях: чому НАЗК не слідкує за депутатськими біткойнами. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/29247836.html> (дата звернення : 09.10.2019).

УДК 343

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Корбут О.В., студент IV курсу факультету права та лінгвістики
Білоцерківського національного аграрного університету
Науковий керівник : Сімакова С.І., к.ю.н., доцент

Корупція підриває засади демократичного устрою, довіру до влади, порушує принципи верховенства права, справедливості й рівності перед законом, відповідальності за вчинене діяння, чесної конкуренції, призводить до

зростання тіньової економіки та падіння авторитету держави в міжнародному співтоваристві. За умови відсутності системної протидії корупції з боку держави та суспільства вона здатна до поширення та вкорінення в суспільних відносинах і в державній системі загалом.

Фінансово-економічна криза зумовила потребу повномасштабного дослідження її причин та заходів запобігання або мінімізації в усіх країнах світу. Юристи, політики, економісти, духовні лідери одностайно дійшли висновку, що джерелом проблем є корупція. Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун зазначив, що «корупція – це творіння жадібності недемократичної меншості», яка руйнує можливості та створює загрозливі масштаби нерівності, підриває права людини, порушує діяльність органів влади, стримує економічний розвиток, створює диспропорції ринку [2].

Обсяг корупційних оборудок у країнах Європейського Союзу сягає близько 120 млрд євро, у світі – 1 трлн. доларів. За результатами проведеного опитування, 4 із 10 компаній ЄС стикаються з корупційними перешкодами ведення бізнесу; 32% вказали, що програють у тендерах через наявність корупційних домовленостей несумлінних конкурентів.

Корупція є не короткостроковим явищем, подолання його потребує системного вдосконалення законодавства. В основі антикорупційної політики Європейського Союзу – такі складові: 1) політична воля; 2) відповідність міжнародним конвенціям; 3) розширення сфери застосування; 4) антикорупційне законодавство; 5) механізм його реалізації; 6) ефективна діяльність усіх установ, відповідальних за дотримання антикорупційних норм; 7) удосконалена система прийняття на державну службу; 8) адекватна заробітна плата; 9) прозорість та підзвітність діяльності влади; 10) толерантність; 11) чіткі правила фінансового контролю; 12) реєстр корупціонерів; 13) конфіскація майна. Інструментами досягнення успіху є: оцінка поточної ситуації; визначення тенденцій та способів впливу; виважена кадрова політика.

На національному рівні в Сполучених Штатах Америки запроваджуються різні форми боротьби з корупцією. Було прийнято збір правил для співробітників державного апарату, згідно з яким останнім дозволено приймати подарунки від сторонніх осіб вартістю не більш ніж 25 доларів, а головне – суворо заборонено приймати будь-які подарунки від підлеглих. Заборонено також отримання гонорарів за викладання, виступи та публікації, якщо вони пов'язані з питаннями, якими посадова особа займається згідно з посадовими обов'язками. Крім того, здійснюється така форма контролю, як призначення генеральних інспекторів у федеральному уряді і в урядах штатів як внутрішнього органу, який контролює роботу державних структур та координує розслідування й аудиторську антикорупційну діяльність у межах відомства.

У США ввели в дію положення про заохочення працівників, які повідомляють контролюючі органи про неправильно укладені угоди. Крім того, у США існують добровільні інформатори, які отримують заохочення від 15% до 30% вартості виявленої за його інформацією матеріальної шкоди, і закон їх захищає від осіб, яких вони викрили [3, с. 115].

В Японії одним із найважливіших напрямів боротьби з корупцією вважають кадрову політику, яка ґрунтується на принципі меритократії, тобто створенні початкових умов для об'єктивно обдарованих і працелюбних людей, щоб вони в майбутньому мали шанс посісти високе суспільне становище в умовах вільної конкуренції. На керівних посадах у державі мають перебувати найбільш здібні особи, незалежно від їх соціального чи економічного походження. Гідний рівень матеріального забезпечення є складовою престижу державної служби в Японії.

Яскравим прикладом «культури прозорості» є Південна Корея. Так з 1999 р. в Сеулі діє програма «OPEN» – система контролю за розглядом заяв громадян чиновниками міської адміністрації, яка викликала справжню сенсацію

серед національних антикорупційних програм. Програма є показником реалізованої політичної волі на боротьбу з корупцією.

Вільний доступ до інформації про стан речей виключає необхідність особистих контактів з урядовцями або пропозиції їм хабарів з метою прискорити завершення процесу ухвалення рішення. «OPEN» шляхом виключення особистого спілкування урядовців і громадян, як необхідної умови існування корупції, виконує основну свою задачу – попередження корупційних діянь і відновлення довіри громадян до міської адміністрації [1].

Основою антикорупційної політики скандинавських країн є концепція «Добре управління» (Good Governance), цей термін з'явився в 1997 р. у межах програми розвитку ООН. Він поєднує механізми, процеси й інститути, через які громадяни виражають свої інтереси та реалізують законні права. До ключових антикорупційних компонентів концепції належать: участь громадян у прийнятті рішень; прозорість доходів, рішень, дій; своєчасна реакція на потреби громадян і підзвітність державних структур громадськості.

«Добре управління» очолює розвинену систему етичних цінностей, які обов'язково наслідують і державні службовці, і звичайні громадяни. Сутність антикорупційної політики в Швеції полягала у встановленні високих етичних стандартів для державних службовців. Цей процес супроводжувався встановленням високої заробітної плати державним службовцям, яка перевищувала заробіток робітників у 12–15 разів. Ключовими заходами були відкритий внутрішній державний доступ до документів та створення незалежної системи правосуддя.

В Ізраїлі антикорупційна атмосфера забезпечується системою «певного дублювання моніторингу» за можливими корупційними діями. Він здійснюється урядовими організаціями і спеціальними підрозділами поліції, відомством Державного контролера, що володіє незалежністю від міністерств і державних відомств, і громадськими організаціями типу «Відомства за чистоту уряду». Ці організації досліджують можливі корупційні точки, а у разі їх

виявлення інформують органи розслідування. В Ізраїлі, через значні соціальні пільги для урядовців і безжального їх покарання при виявленні корупції, низова корупція практично відсутня. Доведених до суду корупційних злочинів в Ізраїлі не більше 5%, проте, репутація людини, замішаної в корупційному скандалі, вкрай небажана.

Успіхи Гватемали у викритті політичної корупції неодноразово наводили як приклад для України. Діючий у центральноамериканській країні антикорупційний механізм справді унікальний: влада поступилась часткою функцій у сфері правосуддя Міжнародній комісії під егідою ООН, що повністю незалежна від гватемальського уряду та фінансується іноземними державами.

Як наслідок, за 12 непростих років роботи Комісії вдалося: модернізувати місцеві органи правосуддя та законодавчу базу, викрити близько 60 злочинних груп і призвести до відставки та арешту президента держави та ще близько 340 впливових політиків та чиновників.

Новостворена Міжнародна комісія проти безкарності (відома за аббревіатурою CIGIG) стала унікальним експериментом. Схожі комісії за участі ООН в інших країнах або розслідували злочини, що були скоєні авторитарними режимами у минулому, або мали лише спостережні функції. У Гватемалі Комісія отримала право самостійно розслідувати злочини з метою подолання розгалужених кримінальних структур, виступати разом із місцевою генеральною прокуратурою стороною обвинувачення у суді та пропонувати реформи для зміцнення юридичної системи. Комісія була незалежною від гватемальської влади, але мала тимчасовий характер – кожен два роки її мандат мав продовжувати президент Гватемали. Хоча її керівник призначався Генеральним секретарем ООН, він також мав повну свободу від втручання з боку ООН чи країн-спонсорів. Втім, саме потенційна успішність цієї моделі породжує небажання приймати її в тих країнах, де політики не бажають реальних змін. Створення Комісії у Гватемалі стало можливим через її початковий мандат на подолання безкарності кримінальних злочинів – удар по

корупції розпочався лише згодом через переосмислення ролі Комісії та глибинних причин безкарності і, ймовірно, став для місцевих політиків несподіванкою. А щойно Комісія зосередилась на зв'язках між політиками та бізнесменами, що їх фінансують, її існування опинилось під загрозою. Тому домогтися для Комісій довшого мандату та більш незалежної ролі, яка могла би ще більше розв'язати руки слідчим, може бути непросто.

Отже, прогресивний досвід країн світу у запобіганні та протидії корупції при всій специфіці системи їх державного управління становить певний інтерес для України і може бути використаним у практичній діяльності органів публічної влади, покликаних боротися з корупцією, а також при розробці нормативно-правових актів, спрямованих на зменшення впливу корупції у сфері державного управління.

Список використаних джерел

1. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html>.
2. Пан Ги Мун. Коррупция является «порождением жадности недемократического меньшинства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unic.ru/bulletin/2012-12-10/pan-gi-mun-korrupsiya-yavlyaetsyaporozhdeniem-zhadnosti-nedemokraticeskogo-me>
3. Чемерис І. В. Зарубіжний досвід протидії корупції в системі державного управління / І. В. Чемерис // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 3 (12). – С. 110–118.

УДК 343

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Вереша Р.В., д.ю.н., професор, заслужений юрист України,
професор кафедри кримінального та адміністративного права
Академії адвокатури України

Корупція у цілому, і, зокрема, її складова – корупційні злочини, не є сталим явищем. З кожним роком змінюються не лише кількісні, але і якісні показники, які характеризують дану сферу вчинення злочинів. Корупція має властивість не лише дуже швидко розповсюджуватися у сприятливих для неї умовах, але і пристосовуватися до якісних змін у суспільстві (соціально-економічних, політичних, культурних), що тягне за собою виникнення нових правопорушень, у тому числі і злочинних, корупційного характеру. З іншого боку, така злочинність не лише сама пристосовується до змін у суспільстві, але і здатна пристосовувати суспільство (окремі його сфери) для своїх потреб. А тому національні законодавці не завжди мають змогу відреагувати на виникнення нових корупційних злочинів настільки швидко, щоб виробити ефективні заходи запобігання їм на рівні кримінального законодавства. Це є ще одним аргументом на користь того, що у національному та міжнародному кримінальному законодавстві необхідно закріпити поняття корупційного злочину, оскільки це дозволить швидко ідентифікувати нові корупційні злочини відповідно до закріплених на законодавчому рівні ознак.

Хоча корупційні злочини мають тенденцію до розвитку разом із розвитком переважної більшості сфер життєдіяльності суспільства, є сфери державного регулювання, які визнаються найбільш корумпованими. Такими сферами є житлово-комунальна сфера, будівництво та сфера охорони здоров'я. До найбільш корумпованих сфер також можна віднести і сфери, пов'язані із фінансами, оборотом капіталу: це сфера розподілу бюджетних коштів (як на загальнодержавному рівні, так і на рівні влади на місцях), оскільки дозволяє накопичувати капітал приватними особами за допомогою корупційних схем; банківська сфера, корупційні злочини в якій здійснюються за допомогою тісної співпраці урядових та банківських службових осіб, шляхом незаконного збагачення чи іншого отримання вигоди через створення банків, при роботі із позиками чи бюджетними коштами, штучне банкрутство, тощо; сфера приватизації державної власності, у якій корупційні злочини пов'язані із

незаконним збагаченням і отриманням вигоди; сфера державної власності, у якій здійснюється розкрадання, захоплення державних підприємств, незаконна приватизація державної власності. Також вагомий вплив на рівень корупції на національному рівні має вивіз капіталу за межі країни, чому сприяє значною мірою корупційна злочинність у фінансовому секторі державного управління.

Корупційні злочини як складова частина корупції у цілому тісно пов'язані із організованою злочинністю, яка часто виходить за межі конкретної держави, завдяки чому боротьба із нею стає міжнародною проблемою. Наразі корупція є невід'ємною і важливою складовою організованої злочинності, оскільки завдяки корупційним злочинам здійснюється фінансування та інше матеріальне забезпечення організованої злочинності, що сприяє здійсненню особливо небезпечних національних та міжнародних злочинів.

Зважаючи на суспільну небезпечність корупційних злочинів та їх широку розповсюдженість, практично всі країни мають інструмент для антикорупційної боротьби репресивними (каральними) засобами. Переважна більшість національних кримінальних кодексів різних країн містять норми, що встановлюють відповідальність за корупційні злочини. До них, передусім, відносять злочинні діяння, пов'язані із одержанням, пропозицією неправомірної вигоди, підкупом, незаконним збагаченням.

Одним із основних детермінантів корупційних злочинів є особливості історичного розвитку країни, протягом якого вироблялося та вкорінювалося ставлення до корупції як явища – не стільки позитивне, скільки терпиме, що певним чином сприяло розвитку цього явища. Серед інших можна виділити відсутність політичної волі у суспільстві, що обумовлює неможливість неупередженого застосування антикорупційних законів; високий рівень бюрократії у сфері державного регулювання; низька зарплата державних службовців; низька ймовірність виявлення і покарання тих, хто вчинює корупційні злочини; низький розвиток культури в усіх сферах суспільного

життя та моральності у суспільстві. Все це виховує терпимість до корупції у суспільстві.

Враховуючи вказані детермінанти, засоби протидії будуть ефективними лише у тому випадку, якщо будуть спрямовані на подолання причин та умов корупційних злочинів на національному рівні. Такими можуть бути наступні: реалізація державою політики залучення до боротьби із корупційними злочинами інститутів громадського суспільства та населення, формування та встановлення контролю над корупцією; реалізація принципу відкритості та прозорості у діяльності органів державного та місцевого управління; контроль над діяльністю службових осіб, працівників економічного та фінансового секторів державного управління. Але головними серед заходів запобігання корупційним злочинам повинні стати ті, що спрямовані на зміну свідомості осіб, які терпимо ставляться до корупції, формування політичної, економічної, правової, соціальної культури громадян. За таких умов кримінально-правові заходи боротьби із корупцією будуть ефективно застосовуватися на національному рівні. Ці заходи є універсальним і повинні знайти нормативно-правове закріплення у всіх державах, зокрема і в Україні, які мають на меті подолати корупційну злочинність.

Визначення таких детермінант як універсальних для країн із високим рівнем корупції, а також шляхів їх виявлення сприятиме розробленню більш ефективних універсальних заходів протидії і запобігання вчиненню корупційних злочинів на міжнародному рівні з подальшою імплементацією у національні нормативно-правові акти. Це дасть можливість державам обрати найбільш прийнятний та ефективний засіб (засоби) боротьби із корупційною злочинністю.

Хоча важливість превентивних засобів боротьби із корупційними злочинами важко переоцінити, адже вони: допомагають встановити заходи запобігання корупційним злочинам серед населення; полегшують викриття

корупційних злочинів; можуть полегшити розслідування цих злочинів, забезпечивши відповідні органи потрібною інформацією.

При цьому можна констатувати, що недостатньо досліджені і заходи боротьби із корупційними злочинами. Висловлюється думка, що одним із найбільш ефективних засобів боротьби із корупцією у сфері державного управління є встановлення режиму меритократії («влади достойних»), що надасть перевагу у боротьбі із корупційною злочинністю у державному секторі управління. Дійсно, принцип меритократії дасть змогу контролювати сфери, в яких найбільш розповсюджені корупційні злочини, а також допоможе змінити суспільну свідомість у частині нетерпимості до корупційних проявів в усіх сферах життєдіяльності.

УДК63.332.5

Ясінецька І.А., к. с.-г. наук, доцент.,
Кушнірук Т.М., к. с.-г. наук, доцент.
Подільський державний
аграрно-технічний університет,
кафедра «Садово-паркового господарства,
геодезії і землеустрою»
м. Кам'янець-Подільський, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ ПРИ СТВОРЕННІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Анотація. Розглянуто питання децентралізації влади при створенні об'єднаних територіальних громад. Вирішення питання належності земель за межами населених пунктів. Та створення ресурсної бази розвитку ОТГ для перспективних проектів та залучення інвестицій.

Ключові слова. Децентралізація, Об'єднані територіальні громади, земельний фонд, база, органи самоврядування.

Найближчим часом Верховна Рада України розглядатиме у другому читанні законопроект 4355, мета якого – перезавантажити систему земельних відносини згідно принципів реформи децентралізації, яку ми сьогодні впроваджуємо. Реальна децентралізація передбачає передачу об'єднаним територіальним громадам (ОТГ) повноважень та дієвих механізмів. Насамперед адміністративних, ресурсних та фінансових. Тільки так люди відчують переваги реформи місцевого самоврядування. І саме це стимулює громади до об'єднання.

Прийнятий у квітні в першому читанні законопроект 4355 щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами, якраз надає громадам такі механізми. Це – основа глибокої земельної децентралізації, що посилить роль і вплив об'єднаних громад. [1,с.6]

Документ пропонує передати у комунальну власність ОТГ землі сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів в якості делегованих повноважень (крім земель оборони, земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення й інших, які мають важливе значення для держави). Це дасть органам місцевого самоврядування реальні повноваження управляти земельним фондом об'єднаної громади. Так можна збільшити дохідну частину місцевих бюджетів. І спрямувати додаткові кошти для соціально-економічного розвитку територій.

Вирішення питання належності земель за межами населених пунктів – ключовий стимул до об'єднання громад. Люди очікують цього вже два роки. Адже це – важливий ресурс інвестицій і загалом соціально-економічного розвитку громад. [5, с.159]

Вирішуючи порушене питання, необхідно врахувати низку ризиків, які із часом можуть стати протиріччями. Ключове з них – у тому, що закон надаватиме право розпоряджатися згаданою землею як об'єднаним територіальним громадам, так і традиційним органам місцевого самоврядування. Однак ідеологія децентралізації, зокрема земельної,

спрямована на стимулювання й розвиток в Україні саме об'єднаних територіальних громад. Сьогодні таких громад налічується 172. Це перші лідери змін. Відтак, поки решта місцевого самоврядування в Україні лишається у статусі сільських, селищних та міських рад. Але за коротким часом діюча система місцевого самоврядування буде змінена об'єднаними територіальними громадами, я переконаний в цьому. [3,с.75]

Мусимо усі разом – і влада, й інститути громадянського суспільства продемонструвати людям, що такий потужний інструмент розвитку, як земля, ефективніше працюватиме саме в умовах ОТГ. Причому отримати такі повноваження мають лише спроможні територіальні громади та органи самоврядування, які зможуть кваліфіковано забезпечити реалізацію покладених на них функцій. [2, с.60]

Алгоритм розвитку громад дозволяє використати землю із максимальною користю для людей. Люди спочатку об'єднуються у територіальну громаду, потім створюють виконком, далі розробляють Стратегію розвитку своєї громади, інфраструктурні проекти тощо. У таких умовах передана їм земля реально працюватиме в інтересах громади, зокрема за рахунок бюджетних надходжень від оренди. Вона стане стартовим капіталом для розвитку громад, а не безнадійним тягарем. [5, с.200]

Об'єднаній територіальній громаді, із стратегією розвитку та перспективними проектами, буде значно простіше залучати інвестиції. Важливо, що ОТГ є природним запобіжником від корупції та зловживань. Адже її представники, зокрема фермери (в Україні, до речі близько 39 тис фермерських господарств), зацікавлені у прозорості земельних механізмів та рішень на території громади, де вони працюють. [4, с.48]

Відтак, мусимо створити ресурсну базу розвитку ОТГ, щоб нові органи самоврядування, отримавши повноту влади, уникли управлінського вакууму і кваліфіковано забезпечили свої розпорядчі функції. Важливо, аби ці чинники народні депутати врахували у парламенті напередодні прийняття закону про

земельну децентралізацію у другому читанні. І тоді українська земля, нарешті, працюватиме на селянина і загалом – на Україну.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України : коментар / за ред. А. П. Гетьмана, М. В. Шульги. - Х. : Одісей, 2002. - 645 с.
2. Базова основа земельного кадастру. Електронний ресурс:(<http://kadastrua.ru/>).
3. Володій М. О. «Основи земельного кадастру» Навчальний посібник. - Київ, 2000 р.
4. Мартин. А.Г. Сучасна класифікація земельних ділянок за цільовим призначенням. Землеустрій і кадастр. Київ, 2008 р.
5. Паньків З.П. Земельні ресурси: Навчальний посібник. – Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 272 с.

УДК 341

НАПРЯМКИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В АСПЕКТІ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Слепинцев М.С., капітан внутрішньої служби,

викладач циклу спеціальних дисциплін

Білоцерківського центру підвищення кваліфікації персоналу

Державної кримінально-виконавчої служби України

На сьогоднішній день в Україні дуже гостро стоїть тема корупції. Її можна побачити в усіх сферах, всіх органах державної влади та не тільки. Дана проблема є давньою, але водночас дуже актуальною залишається і на сьогодні.

Досвід боротьби з корупцією — як вітчизняний, так і світовий — засвідчує, що знищити її повністю як соціальне явище неможливо. Реальною метою боротьби з корупцією може бути зменшення її рівня в суспільстві та обмеження її впливу на соціально-політичні та економічні процеси [1].

Аналізуючи антикорупційну політику України, слід назвати чинники, що впливають на рівень корупції:

- непрозорість діяльності та не підзвітність органів державної влади;
- відсутність (або дуже малий відсоток) політичної волі щодо запобігання та протидії корупції, неефективна участь у цій роботі правоохоронних структур та органів національної безпеки держави;
- розгалуженість дозвільно-регуляторної системи;
- надмірний вплив певних олігархічних груп на прийняття державних рішень та процедуру кадрових призначень;
- нерегульованість конфлікту інтересів;
- часто відсутність правил професійної етики на публічній службі;
- низький рівень забезпечення захисту прав власності;
- недотримання законодавства у сфері боротьби з корупцією, поєднане з його недосконалістю, суперечлива діяльність судової системи у цьому напрямі;
- відсутність системності в роботі з виявлення корупції в органах державної влади;
- відсутність публічного контролю за доходами та видатками вищих посадових осіб держави, а також ефективних механізмів участі громадянського суспільства у формуванні й реалізації антикорупційної політик [2].

Враховуючи чинники, які впливають на корупцію можна побачити вектор руху, у якому повинна рухатися держава.

А тому доцільно виділити дев'ять напрямів удосконалення державної антикорупційної політики нашої країни:

- перший напрям пов'язаний із наявністю в країні сильної політичної волі щодо реалізації заходів антикорупційної політики;
- другий напрям передбачає формування на початковому етапі довіри до дій влади з боку суспільства;
- третій напрям є тотальний наступ на корупцію, всіма силами і засобами, які є у держави;
- четвертий напрям удосконалення державної антикорупційної політики залучення нових кадрів;
- п'ятий напрям удосконалення державної антикорупційної політики – обмеження ролі держави, який реалізується в заходах приватизації та податковій реформі;
- шостий напрям удосконалення державної антикорупційної політики має передбачатися прийняття нестандартних рішень, насамперед це може стосуватися звільнення під заставу з-під варти осіб, засуджених за корупційні злочини, ін.;
- сьомий напрям пов'язаний з тим, що в рамках удосконалення державної антикорупційної політики слід забезпечити практичне впровадження принципу «об'єднання та тісної взаємодії»;
- восьмий напрям, що стосується адаптації міжнародного досвіду до місцевих умов, передбачає не тільки врахування успішних зарубіжних антикорупційних практик, а й з'ясування причин невдалих антикорупційних кампаній;
- дев'ятий напрям удосконалення державної антикорупційної політики передбачає використання технологічних досягнень [1].

Виходячи з вищевикладеного можна твердо сказати, що корупція була і буде до тих пір, до яких ми самі це дозволимо, адже все починається безпосередньо з кожного особисто. Кожен громадянин держави є його «цеглиною», а тому повинен бути міцним і непохитним, тим паче, якщо це стосується будівництва нової, сильної держави — держави без корупції.

Список використаних джерел

1. Гаман П. І. Антикорупційна державна політика: проблеми та перспективи розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018. № 10. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/3.pdf (дата звернення: 06.10.2019)
2. Маркеева О. Д. Антикорупційна політика в Україні: проблеми та перспективи. URL: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/21-1440595448.pdf> (дата звернення 06.10.2019).
3. Лашкет С. Протидія корупції в Україні: сучасний стан, проблемні питання та шляхи їх вирішення. Збірник наукових праць Національної академії СБ України. 2014. №52. С. 99-106.

УДК 341

ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ МЕТОДИКИ ВСТАНОВЛЕННЯ РЕАЛЬНИХ ОБСЯГІВ КОРУПЦІЇ У ПРИВАТНІЙ СФЕРІ – ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Христич І.О., к.е.н., доцент, старший науковий
співробітник відділу кримінологічних
досліджень Науково-дослідного інституту
вивчення проблем злочинності імені
академіка В.В. Сташиса НАПрН України

Корупція існувала завжди і є притаманною будь-якій державі, однак її розміри і негативні впливи є досить різними. Саме з моменту виникнення держави і створення управлінського апарату у чиновників виникає можливість розпоряджатися ресурсами, приймати рішення не в інтересах суспільства, а у власних або інтересах близьких осіб, задовольняти потреби за рахунок зловживання довірою, діючи при цьому корисливо [1; с. 398].

Корупцію поділяють на побутову (пов'язану з щоденним життям громадян), бюрократичну або адміністративну (що виникає при взаємодії громадян, підприємців із чиновниками нижчої та середньої ланки), політичну (корупційна поведінка осіб, які приймають політичні рішення) [1; с. 400].

Заходи запобігання корупції повинні мати пріоритет, однак із урахуванням сучасних викликів, які постали перед Україною, пов'язаних із зміною влади, виявленням фактів багатомільярдних розкрадань державного бюджету, першочерговим завданням є втілення у життя принципу невідворотності покарання для всіх осіб, винних у корупційних злочинах і повернення їх незаконно здобутих доходів українській державі. Тому кримінально-правові заходи повинні мати пріоритет в найближчий час, щоб засвідчити зрушення в антизлочинній політиці і дати позитивний сигнал суспільству. Корупційні дії повинні стати ризикованими і не вигідними [1; с. 409].

Політику в сфері запобігання корупції можна визначити як вектор політичної діяльності, який полягає у формуванні засадничих, найбільш загальних напрямів і способів впливу на суспільні відносини в цілому та соціальний феномен корупції, зокрема, чинники, які його породжують та підтримують, з метою скорочення проявів корупції і поставлення її під контроль спеціально-уповноважених органів держави, а також формування негативного ставлення суспільства до корупційних проявів [2; с. 5].

Запобігання корупційним проявам є основним засобом у справі протидії корупції. Принцип пріоритетності запобіжних заходів полягає у здійсненні попереджувально-профілактичних заходів протидії порушенням чинного законодавства, запобіганню корупції, усунення причин і умов, що спричиняють вчиненню цих порушень.

Спрямування цієї діяльності, методи і засоби, які в ній застосовуються, визначаються, насамперед, виходячи із знання об'єктів, на які таку діяльність слід спрямувати [2; с. 32].

Приватна сфера – це сукупність суспільних відносин, яка складається серед окремих осіб (юридичних або фізичних) з приводу реалізації приватних інтересів [2; с. 29].

Корупційну злочинність у приватній сфері деякі вчені поділяють на такі види: корупційні неправомірні дії, що вчиняються щодо юридичних осіб приватної сфери; підкуп-продажність усередині компанії; використання службовцями приватних комерційних структур для одержання неправомірної вигоди [3; с. 888, 890]. Підкреслюючи, що показники, які характеризують корупційні прояви у приватній сфері, не є стабільними, вони систематично видозмінюються.

На сучасному етапі відбуваються дійсно позитивні зміни. Але встановити реальний обсяг корупції дуже складно. Як загальновідомо, під методикою ми розуміємо сукупність способів, заходів, методів, які використовуються для збирання, оброблення та аналізу інформації [4; с. 25]. Методика кримінологічного дослідження – сукупність методів, способів, заходів, які використовуються для збирання, обробки та аналізу кримінологічної інформації, які визначаються конкретними завданнями і метою дослідження. В кримінології широко використовуються загальнонаукові, статистичні, соціологічні, психологічні, математичні, кібернетичні методи та способи дослідження. [5; с. 112].

Але на практиці основні дослідження такого явища, як корупція – це соціологічні методи дослідження, у вигляді масового опитування, при цьому можуть використовуватися методи анкетування або інтерв'ювання. Спроба провести анкетування нами на шпальтах Інтернету чітко продемонструвало не зацікавленість респондентів надавати інформацію про стан корупції у приватній сфері. В першу чергу це підкреслюється розповсюдженістю цього явища у суспільстві. Адже в суспільстві давно склалася думка, що без хабара те чи інше питання буде вирішити складніше, або зовсім неможливо.

Крім того респонденти не зовсім впевнені, що результати опитування не можна бути використати проти них. Інакше кажучи, мають сумнів про

анонімність використання наслідків, особливо це стосується, тих випадків коли масив опитуваних є незначним, або коли в колективі відомо, хто відповідав на питання.

На жаль, можна констатувати, що в нашій країні відсутнє систематичне обстеження населення з метою встановлення обсягів корупції в цілому, а також в приватній сфері. Загальновідомо, що встановлення реальних обсягів корупції необхідно тому, що корупція є передумовою і наслідком функціонування тіньової економіки держави, а суб'єкти корупційних діянь – одні з основних споживачів послуг з легалізації (відмивання) коштів, одержаних злочинним шляхом, і водночас – неодмінні учасники більшості схем їх «відмивання». Саме тому без радикального зниження рівня корупції заходи щодо детінізації національної економіки, запобігання та протидії корупції, організованій злочинності, відмиванню «брудних» коштів не дадуть очікуваного ефекту. Спроби побороти корупцію лише за допомогою вибіркового покарання за корупційні діяння не будуть ефективними, оскільки залишаються глибинні чинники цих соціальних поведінкових деструкцій, а легалізація або «відмивання» злочинних, у т. ч. корупційних, доходів набули якісно нового поширення в період економічної нестабільності. Тому і зараз нашу країну оцінюють як корумповану. Хоча Україна дещо покращила свої показники в 2018 році. Її результат — 32 бали та 120 місце серед 180 країн. Таким чином Україна здобула ще 2 бали та піднялася на 10 місць порівняно з 2017 роком (30 балів і 130 місце) за індексом сприйняття корупції у всесвітньому рейтингу. [6].

Тому вважаємо що при наступному перепису населення необхідно провести суцільне опитування щодо кола питань, які зможуть дати реальну картину розповсюдження корупції в Україні в цілому і в приватній сфері. Без цього не можна будувати реальні заходи протидії корупції у різних сферах життя нашої країни, особливо у приватній сфері.

Тому заклики деяких сучасних політичних лідерів що перепис населення – це дуже коштовний захід і його не доцільно проводити, а достатньо лише зібрати дані з реєстрів, шкідливі для іміджу нашої країни, яка вже практично 20

років його не проводила (останній у 2001 році), хоча існує рекомендація ООН, яку застосовують усі розвинуті країни світу, проводити перепис населення раз на десять років у рік, який наближено до 10.

Список використаних джерел

1. Кримінологія: підручник /В.В. Голіна, Б.М. Головкін, М.Ю. Валуйська та ін.; за ред. В.В. Голіни, Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2014. 512 с.
2. Романов М.В. Основні засади запобігання корупції. Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини»», 2017. 176 с.
3. Некрасова Т.А. Социально-правовая природа и последствия коррупции в частноправовой сфере // Административное и муниципальное право. 2013. № 9 (69). С. 885 – 892.
4. Кальман О.Г., Христич І.О. Правова статистика: підручник. Харків: Право, 2004. 304 с.
5. Кальман А.Г., Христич И.А. Понятийный аппарат современной криминологии: терминолог. слов./ под общ. ред. В.В. Голины. Харьков: ООО ТО «Гимназия», 2005. 272 с.
6. Індекс сприйняття корупції – 2018. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2018/> (дата звернення 09.10.2019).

УДК 343.2

ПРАВОВИЙ ДОСВІД КНР У БОРОТБІ З КОРУПЦІЄЮ

Макарчук В.В., к.ю.н., асистент кафедри
теоретико-правових та соціально
гуманітарних дисциплін Білоцерківського
національного аграрного університету

При зменшенні рівня корупції в Україні доцільно вивчення закордонного досвіду боротьби із цим вкрай негативним соціальним явищем. Проаналізуємо правовий досвід КНР, що досягла певного успіху в цій сфері.

В публікації Центральної комісії з перевірки дисципліни КНР «Вибрані статті з теорії боротьби з корупцією в Китаї. Випуск 2012 р.» зазначається наступне: ««демократичні» Індія, Філіппіни, Україна, Росія набагато більш корумповані, ніж Китай, не кажучи вже про так звані «демократичні країни» Африки» [1, с. 563].

У китайському праві кримінальна відповідальність передбачена за всі злочини, криміналізація яких рекомендується Конвенцією ООН проти корупції. Найбільш часто звинувачення і вирокі щодо державних чиновників стосуються трьох злочинів у Кримінальному кодексі КНР (КК КНР): отримання хабара (ст. 385-386 КК КНР), розкрадання (ст. 382-383 КК КНР) і зловживання службовим становищем в корисливих цілях (ст. 397 КК КНР). Конвенція ООН проти корупції покладає на держави зобов'язання визнати кримінально караними різні аспекти корупції, але не наказує конкретних заходів покарання, залишаючи їх на розсуд країн-учасниць. У Кримінальному кодексі КНР за два види злочинів: одержання хабара і розкрадання державного майна - встановлюється максимальна міра покарання у вигляді смертної кари (ст. 383, 386 КК КНР).

Відповідно до ст. 48 і 50 КК КНР вирок до страти може мати два формулювання: власне вирок до страти або вирок з відстрочкою виконання на два роки. Перша формулювання зараз рідко використовується у вирокі за корупцію; при вирокі до смертної кари з відстрочкою після закінчення двох років вища міра покарання, як правило, замінюється на довічне ув'язнення (процедура для цього передбачається в ст. 50 КК КНР) [2, с 282].

Згідно з Кримінальним кодексом КНР, якщо сума незаконних доходів чиновників перевищує 100 тис. Юанів (близько 15 тисяч доларів), то за це передбачається тюремне ув'язнення на 10 і більше років, аж до довічного. Але якщо «обставини особливо серйозні», то виноситься смертний вирок з

конфіскацією всього майна. Однак ці «серйозні обставини» враховуються дуже рідко.

Одним з видів боротьби з «казнокрадством» в Китаї є ротація кадрів у всіх органах влади, яка сприяє тому, що у чиновників немає можливості використовувати вже сформовані службові, родинні, дружні та інші зв'язки, що сприяють незаконним діям.

Викликає особливу увагу один із основних заходів в КНР з протидії корупції - смертна кара. Починаючи з 1982 року, відповідно до Кримінального кодексу КНР, хабарництво в Китаї було злочином і каралося або довічним ув'язненням, або стратою. Згодом змінилася тільки технологія самої кари - замість розстрілів ввелись більш «гуманні» смертельні ін'єкції.

У законодавстві Китаю передбачено два види смертних вироків: з негайним виконанням і з відстрочкою приведення у виконання до двох років. У випадку з відстрочкою засуджений на смерть може її уникнути, якщо протягом цих двох років буде приблизно поводитися і не удостоїться ніяких нарікань в свою сторону. Але покарання в будь-якому випадку йому уникнути не вдасться: кара буде просто замінена тюремним ув'язненням. До того ж смертна кара - дуже ефективний спосіб боротьби з круговою порукою. [3].

Тим часом масштаби «боротьби з корупцією», розгорнутої головою КНР Сі Цзинпіном, настільки великі, що за деякими підрахунками, під слідством в даний час знаходиться до 10% всіх чиновників в країні. З огляду на кількість населення в Китаї, це становить величезну цифру [4].

Якщо дії чиновника з контролюючої інстанції були неправомірні і завдали шкоди приватному бізнесу, то держава відшкодовує підприємцю повний збиток від цих дій свого чиновника. А потім стягує ці витрати з родини цього чиновника в найширшому сенсі, тобто з усіх його родичів. А сім'ї в Китаї дуже великі.

Загалом за чотири роки, починаючи з 2015-го, до Китаю повернули понад 5 тисяч чиновників, яких підозрюють у корупції. Серед них, як

повідомляє агентство Сінхуа, 56 із списку 100 найбільш розшукуваних осіб по «червоному циркуляру» Інтерполу, які переховувалися в більш як 120 країнах і регіонах світу. Сума повернутих до скарбниці коштів за цей період становить понад 10 мільярдів юанів. А це не менш як три мільярди доларів США [5, с. 20-21].

Прийняті в Китаї процесуальні заходи з розслідування і судового розгляду корупційних злочинів, на думку Смирнової Л. М., «можуть полегшувати доведення корупції (методи «шуангуй», територіально віддалена підсудність, автоматична допустимість протоколів свідчень, складених правоохоронними органами). З іншого боку, ці заходи містять важелі потенційного політичного впливу на процес здійснення правосуддя (роль партійних дисциплінарних комісій; суб'єктивне визначення підсудності) і мають недоліки з точки зору процедурної справедливості (не до кінця реалізується право підсудного на допит і виклик свідків), ключова слабкість китайської антикорупційної системи криється в збереженні умов для корупції (дискреційні методи прийняття рішень, відсутність стримувань і противаг, сплетіння закону і партійної дисципліни) і в недостатній увазі до її попередження (низька прозорість управління, відсутність публічної системи декларування доходів та майна державними службовцями)» [6, с. 85].

Універсальних методів протидії корупції не існує, тому кожна країна світу, виходячи зі своїх внутрішніх реалій, вибирає власну стратегію і систему антикорупційних заходів. Однак позитивний досвід розробки та цілеспрямованої реалізації зарубіжних стратегій протидії корупції необхідно вивчати. Цей досвід неможливо і навіть небезпечно копіювати в нашій країні, тому що антикорупційні стратегії завжди реалізуються в умовах дії багатьох різноманітних історичних чинників розвитку тих чи інших країн, які в інших країнах можуть діяти інакше або не працювати зовсім. Але успішний антикорупційний досвід зарубіжних країн показує, які помилки не слід робити і в яких умовах антикорупційні заходи стають більш ефективними.

Список використаних джерел

1. Чжан В. Избранные статьи по теории борьбы с коррупцией в Китае. Выпуск 2012 года. Пекин: Бэйцзин фанчжэн чубаньшэ, 2012. 575 с.
2. Уголовный кодекс Китайской Народной Республики. Под ред. А. И. Коробеева, пер. с китайского Д. В. Вичикова. Санкт-Петербург: Издательство «Юридический центр Пресс», 2001. 303 с. URL: <https://asia-business.ru/law/law1/criminalcode/>
3. Фасхутдінов Р. Р. Досвід успішної боротьби з корупцією в Китаї : Думка експерта. URL: <http://nikorupciji.org/2013/11/18/opyit-uspeshnoj-borbyi-s-korruptsyej-v-kytae-vzhlyad-yz-rossyy/>
4. Матвейчев О. Почему в Китае коррупции больше, чем у нас и почему он борется с ней неправильно? : Сообщество Китай-Гоу. URL: http://zavtra.ru/blogs/pochemu_v_kitae_korruptcii_bol_she_chem_u_nas_i_pochemu_on_boretsya_s_nej_nepravil_no
5. Зарубежный опыт противодействия коррупции (Доклад Московского бюро по правам человека) : Материал с сайта общественных процедур «Бизнес против коррупции». URL: <http://argumentua.com/stati/borbas-korruptsiei-zarubezhnyi-opyt-kitai-i-gonkong>
6. Смирнова Л. Н. Борьба с коррупцией в Китае: Конвенция ООН против коррупции и «особая китайская модель». *Вестник Московского университета. Серия 12: Политические науки*. 2015. № 2. С. 71–90.

УДК 343

ДОСВІД СІНГАПУРУ В БОРОТБІ З КОРУПЦІЄЮ В АСПЕКТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Музика В.В., лейтенант внутрішньої служби,
викладач циклу загальноправових дисциплін
Білоцерківського центру підвищення кваліфікації
персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України

На сьогоднішній день перед Україною стоїть велика кількість викликів, які необхідно подолати задля сталого розвитку та процвітання. Одним із найскладніших викликів є подолання корупції. Адже, вона є тим фактором, що гальмує розвиток країни, підриває економічну стабільність, перешкоджає ефективному реформуванню та призводить до зубожіння населення.

Розповсюдженим поясненням низької ефективності антикорупційної політики України є недосконалість законодавства, відсутність фахівців чи системність проблеми, що унеможлиблює її вирішення тощо.

Утім, необхідно пам'ятати, що проблеми України далеко не є унікальними. Історія інших країн знає багато різних успішних практик розв'язання проблем, пов'язаних з корупцією. Серед країн, які у свій час вели успішну політику у боротьбі з корупцією і змогли суттєво знизити її рівень, можна виділити: Данію, Швецію, Норвегію, Грузію, Сінгапур, Нову Зеландію, Канаду та ін.

Антикорупційний досвід Сінгапуру вражає своїми успіхами. Сінгапур після отримання незалежності в 1965 році перебував у складному економічному стані. Державний апарат пронизувала корупція, бізнес контролювала «мафія». Спроби реформувати суспільне життя наштовхувалися на корупцію та відсталу економічну систему. Однак внаслідок ефективної антикорупційної політики, на сьогодні Сінгапур займає перші місця у світі по успішності протидії корупції, економічній свободі та розвитку.

Заходи, щодо протидії корупції в Сінгапурі полягали у таких основних аспектах:

1. Спрощення процедури прийняття державницьких рішень і вилучення будь-яких двозначностей в законодавчому регулюванні.
2. Скасування більшості дозволів і ліцензій для здійснення підприємницької діяльності [1, с. 9-10].
3. Мінімізація можливості чиновників діяти на власний розсуд.

4. Неминуче покарання за корупцію. Для контролю створили спеціальний орган – Бюро з розслідування корупції у вищих ешелонах влади, керівник якого безпосередньо звітував перед прем'єр-міністром і в розслідування якого ніхто не може втрутитися.

5. Створення конкурентної заробітної плати для державних чиновників, яка відповідає ринковому рівню.

6. Державні посадовці повинні щорічно звітувати про своє майно й активи. Прокурор має право перевірити будь-які банківські рахунки осіб, підозрюваних в корупції [2, с.172].

Подолати корупцію повністю не можливо у жодній країні світу, але можна її суттєво зменшити мінімізувавши всі її прояви. З цією метою в Україні потрібно застосовувати успішний досвід інших країн, особливо досвід Сінгапуру. Так, в нашій державі необхідно максимально спростити процедуру прийняття рішень, усунути можливість подвійного тлумачення законів, ліквідувати зайві адміністративні бар'єри на шляху здійснення підприємницької діяльності. А також, забезпечити гарантії незалежності та неупередженості таких антикорупційних органів, як Національне антикорупційне бюро України та Вищий антикорупційний суд України. Саме після реалізації цих та інших заходів можна розраховувати на процвітання нашої держави.

Список використаних джерел

1. Дмитрук Б. П. Досвід антикорупційної політики як передумова ефективного розвитку економіки країни. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2014. № 2 (17). С. 7–14.
2. Коруля І. В. Зарубіжний досвід у сфері протидії корупції та можливість його використання в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2014. № 1. С. 170–173.

**РОЛЬ ІНСТИТУТУ ВИКРИВАЧІВ У ЗАПОБІГАННІ
КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В ДЕРЖАВНІЙ КРИМІНАЛЬНО-
ВИКОНАВЧІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ**

Вишневецький О.С., викладач циклу загально-
правових дисциплін
Білоцерківського центру підвищення
кваліфікації персоналу Державної
кримінально-виконавчої служби України

Сьогодні в Україні гострою залишається проблема боротьби з корупцією, а саме шляхи боротьби з корупцією та інструменти, які потрібна при цьому застосовувати.

Досвід зарубіжних країн показує, що одним з таких інструментів є саме такий інститут, як викривачі, який успішно функціонує в Сингапурі, Сполучених Штатах Америки та багатьох країнах Європи.

З прийняттям нового Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року поняття викривач отримало своє визначення на законодавчому рівні, а саме викривач - це особа, яка за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, повідомляє про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою [1].

Також, відповідно до статті 53 Закону України «Про запобігання корупції» держава повинна забезпечити захист осіб, які «надають допомогу в запобіганні і протидії корупції». Втім, законодавство детально не визначає сам механізм захисту таких осіб, канали повідомлення про корупційні правопорушення тощо. Більше того, деякі норми не узгоджені з іншими нормами чинного законодавства. Спроби внести відповідні зміни були у 2016 році та на початку 2019 року втім, вони так і залишились на стадії

законопроектів. Відсутність ефективних механізмів захисту викривачів частково пояснює, чому громадяни, яким стало відомо про корупційні дії, рідко розкривають цю інформацію. А саме свідчення викривачів у більшості випадків є надзвичайно цінними для слідства. Також, дуже важливими елементом є мотивація викривачів.

Як приклад, можемо навести досвід США, де закон про наклеп дозволяє громадянам подавати позови від імені уряду про повернення коштів, вкрадених шляхом договірною шахрайства. В якості компенсації за ризик і зусилля інформатори можуть отримати винагороду в розмірі 15-25% від усіх вилучених коштів і штрафів. В результаті застосування цього становища уряд США зміг отримати з 1986 року, як мінімум, 35 млрд. дол. у вигляді штрафів і вкрадених грошей [2].

Законопроект № 1010 пропонує внести зміни до Закону України «Про запобігання корупції», якими були б вирішені прогалини, що стосуються: правового статусу викривача корупції, прав та гарантій захисту викривачів, їхніх близьких осіб та інших осіб, які сприяли розкриттю викривачем інформації, способи та порядок повідомлення про корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, процедури розгляду таких повідомлень, право викривача отримувати дані про стан розгляду наданої інформації, право на безоплатну правову допомогу, конфіденційність, право на матеріальну винагороду.

Але навіть враховуючи всі вищезазначені доповнення залишається дуже важливе питання, а яка саме сума порушення, починаючи з якої викривач може розраховувати на винагороду. Так, у проекті закону вказано, що грошовий розмір предмета злочину (наприклад, розмір хабара, який отримує корупціонер) або завдані державі збитки від нього повинні перевищувати у п'ять тисяч і більше разів розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на час вчинення злочину. Тому винагороду отримують лише викривачі у тих справах, де буде встановлено, що від корупційних дій держава зазнала збитків більш ніж на 10 035 000 гривень (з урахуванням

розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб станом на сьогодні). Фактично винагороду зможуть отримати тільки викривачі топ-корупції. Якщо збитки будуть менші, то на кошти не варто розраховувати.

Тому, на даний момент це питання залишається відкритим і для працівників Державної кримінально-виконавчої служби, котрі бажають повідомити про відомі їм корупційні правопорушення. Більшість працівників Державної кримінально-виконавчої служби не бажають повідомляти про корупційні правопорушення саме через відсутність гарантій своєї безпеки та реальної мотивації у викритті корупційних правопорушень.

На нашу думку, враховуючи все описане вище, законопроект № 1010 має містити чіткі механізми захисту осіб, що бажають повідомити про корупції та суттєво зменшити початкову суму з якої потенційний викривач може отримати винагороду, що на нашу думку суттєво зменшить загрозу вчинення корупційних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n511> (дата звернення: 30.10.2019).
2. «Чи стане вигідно бути викривачем корупції?» URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-oblichitelyam-korruptcionnyh-prestuplenij-predlagayut-vyplachivat-denezhnoe-voznagrazhdenie>.

УДК 341

Івашев Є.В., к.ю.н., начальник циклу
підготовки персоналу пробації
Білоцерківського центру підвищення
кваліфікації персоналу Державної
кримінально-виконавчої служби України

Івашева Т.В., лейтенант внутрішньої служби ст., викладач циклу загально-правових дисциплін Білоцерківського центру підвищення кваліфікації персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України

ПЕНІТЕНЦІАРНА ПРОБАЦІЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ОКРЕМИХ ПОВЕДІНКОВИХ ТЕОРІЙ

Завершення відбування особою кримінального покарання у вигляді позбавлення волі із соціальної точки зору означає залишення одного середовища із специфічними умовами та перехід до іншого.

При цьому, до потрапляння у місце позбавлення волі особа також перебувала у середовищі, котре характеризувалося певними умовами. Такі умови здійснювали перманентний вплив на формування та закріплення стійких поведінкових моделей особистості.

Виходячи із концепції Ч.Р. Дарвіна щодо еволюції живих організмів шляхом природного відбору ті властивості організму, котрі несуть адаптивну цінність, зберігаються під час подальшого відтворення. Іншими словами, мають успіх у відтворенні ті організми, котрі більш ефективно пристосовуються до умов оточуючого середовища [1].

Англійський біолог Дж. Мейнард Сміт у 70-х роках ХХ століття, використовуючи математичний апарат «теорії ігор» увів поняття еволюційно стабільної стратегії (стратегія, яка, будиши прийнята досить великим числом членів популяції, не може бути витіснена жодною іншою стратегією). На думку вченого, еволюційно стабільна стратегія являє собою набір стійких зразків поведінки, які використовуються індивідами у соціальному змаганні в умовах, де ресурси обмежені. Основною характеристикою еволюційно стабільної

стратегії є вибірковість поведінкових проявів стосовно оточення, що формуються в ході природного відбору [2].

Модель еволюційно стабільної стратегії Дж. Мейнарда Сміта можливо застосувати на більш спрощеній системі поведінки існування особи у межах її біологічного життя.

Як уже зазначалося, особа перебуває під постійним впливом оточуючого середовища. Навіть під час пренатального періоду такий вплив має місце, проте він опосередковується організмом матері [3]. Для цілей нашої роботи ми не будемо зупинятися на генетико-біологічному впливі на поведінку особи, зосередившись на соціокультурних факторах.

Так, наприклад, припустимо, що певна особа X з моменту народження і до моменту першого потрапляння до місць позбавлення волі перебувала у соціокультурному середовищі із наступними характеристиками:

- її біологічні мати та батько (або інші особи, котрі виконують подібні функції) – особи, котрі часто демонструють агресивні моделі поведінки (як по відношенню до оточуючих, так і стосовно самої особи X), застосовують до неї моральне та фізичне насильство (у тому числі з метою «виховання» останньої) тощо;
- у закладах освіти (дитячий садок, школа, училище тощо), у яких навчалася особа X, зосередженість дітей на навчальному процесі досягалася постійним застосуванням примусових заходів щодо останніх, психологічним тиском з боку викладацького складу (вихователів, класного керівника, майстра тощо), вибудованою авторитарною системою ієрархічних відносин між викладачами та учнями, а також між самими учнями (підкріплене вчителем лідерство у класі «активних» з його точки зору дітей та булінг щодо інших);
- у спільноті осіб, із якими особа X проводить вільний час, привабливими для протилежної статі і авторитетними для інших є ті, хто демонструють

авторитарний і маніпулятивний стилі поведінки, із періодичною демонстрацією внутрішньогрупової та зовнішньогрупової агресії.

За таких умов, для того, щоб особа X відчувала себе гідно та комфортно у соціокультурному плані, її необхідно або сформувати та закріпити адекватні середовищу моделі власної поведінки, або змінити середовище.

З позиції кримінології ситуація погіршується тоді, коли до перерахованих вище умов ми, наприклад, додамо:

- системну наркотичну залежність у матері особи X;
- алкогольну залежність, постійну асоціальну поведінку, прокримінальне мислення її батька;
- наявність у особи друзів з антисоціальною поведінкою та мисленням тощо.

Не важко здогадатися, якими будуть ефективні для життя стратегії поведінки та мислення нашої особи X за перелічених вище умов.

Варто зауважити, що у реальному житті умови середовища можуть мати значно критичніший вплив на формування поведінкових моделей особи, навіть якщо їх не видно «на перший погляд» (як, наприклад, у випадку так званих «Дніпропетровських маніяків»).

Відтак, коли особа потрапляє у місце позбавлення волі, вона є носієм ефективних для життя у попередньому мікросередовищі середовищі моделей поведінки, думок, переконань тощо.

Якщо умови перебування у в'язниці не відрізнятимуться від перелічених вище, очевидним є те, що ймовірність настання будь-яких просоціальних змін у мисленні та поведінці особи є мінімальною. Крім того, особа усвідомлює чітку безальтернативність власному поверненню до старого середовища по завершенню відбування кримінального покарання.

Тому, органи і установи виконання кримінальних покарань та пробації, їхні посадові особи мають запропонувати засудженій особі такі умови

життєдіяльності, за яких старі асоціальні моделі поведінки та переконання є неефективними.

Ураховуючи викладене, на нашу думку малоефективними є будь-які заходи, щодо зменшення рецидиву злочинів, за відсутності:

- реальної організації безпечного середовища під час відбування кримінального покарання у вигляді позбавлення волі шляхом забезпечення динамічної, процедурної та фізичної безпеки в установах виконання покарань (середовища, у якому старі асоціальні моделі поведінки особи є неефективними та некорисними);
- прогресивного режиму під час відбування відповідного кримінального покарання та побудови «мосту» між установою виконання покарань, пробацією, прокуратурою, судом та суспільством (над розробкою в Україні ефективної моделі працює наразі NORLAU Проект Пробації) та навчання засуджених просоціальним життєвим навичкам [4],[5];
- допомоги особі у зміні криминогенних умов середовища після ув'язнення (стосунки із особами із асоціальною поведінкою, відсутність освіти/професійної кваліфікації, проблеми із працевлаштуванням та місцем проживання, відсутність доступу до медичних послуг тощо).

Список використаних джерел

1. Ч.Р. Дарвін «Походження видів шляхом природного відбору або збереження порід у боротьбі за життя». Бібліотека журналу ORGANIC UAЮ, Піраміда, 2009. - 548 с.
2. Dawkins R. The selfish gene / Richard Dawkins. — Oxford: Oxford University Press, 2016. — 496 p.
3. Robert Sapolsky (2012). Being Human: Life Lessons from the Frontiers of Science. The Teaching Company. Stanford University. Електронний ресурс / Режим доступу:
<https://www.thegreatcourses.com/courses/being-human-life-lessons-from-the-frontiers-of-science.html?cid=1686>.

4. Угода між Міністерством юстиції України та Міністерством юстиції і громадської безпеки Королівства Норвегія про співробітництво в процесі впровадження пробації в Україні від 18 жовтня 2016. Електронний ресурс / Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/578_201-16.
5. Івашев Є.В., Івашева Т.В. «Розробка ефективної моделі взаємодії установи виконання покарань та уповноваженого органу з питань пробації – запорука впровадження пенітенціарної пробації в Україні». Права і свободи людини та їх забезпечення в умовах несвободи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, 01 листоп. 2018 р.) / Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів, 2018. с. 265 – 267.

УДК 343.1

КРИМІНОЛОГІЧНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗЛОЧИНІВ ВЧИНЕНИХ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Кульвановська М.В., магістр факультету права лінгвістики,
Білоцерківського національного аграрного університету
Науковий керівник : к.ю.н., доцент, Сімакова С.І.

Економічна злочинність у широкому розумінні включає в себе злочини, що вчиняються в сфері відносин власності, господарсько-економічної діяльності, порушення посадовою особою своїх обов'язків, що завдали істотної шкоди економічним інтересам державних і колективних підприємств, в сфері економічної безпеки.

Все це породжує гострі соціальні протиріччя, які слід розглядати як чинники, що детермінують економічну злочинність. До них належать соціально-економічні, організаційно-управлінські, соціально-психологічні, правові чинники та чинники, пов'язані з ефективністю діяльності правоохоронних органів [1, с. 145].

За порушення земельного законодавства громадяни та юридичні особи несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність.

До них, зокрема, віднесено:

- укладення угод з порушенням земельного законодавства;
- самовільне зайняття земельних ділянок з псування сільськогосподарських угідь та інших земель, їх забруднення хімічними та радіоактивними речовинами і стічними водами, засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами;
- розміщення, проектування, будівництво, введення в дію об'єктів, що негативно впливають на стан земель;
- невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням;
- порушення строків повернення тимчасово займаних земель або невиконання обов'язків щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням;
- знищення межових знаків;
- приховування від обліку і реєстрації та перекручення даних про стан земель, розміри та кількість земельних ділянок;
- непроведення рекультивації порушених земель;
- знищення або пошкодження протиерозійних і гідротехнічних споруд, захисних насаджень;
- невиконання умов знімання, збереження і нанесення родючого шару ґрунту;
- відхилення від затверджених в установленому порядку проектів землеустрою;
- використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва без затверджених у випадках, визначених законом, проектів землеустрою, що

забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь;

- ухилення від державної реєстрації земельних ділянок та подання недостовірної інформації щодо них;
- порушення строків розгляду заяв щодо відведення земельних ділянок [2].

При цьому передбачається, що законом може бути встановлено відповідальність і за інші порушення земельного законодавства.

Кримінальна ж відповідальність за порушення земельного законодавства настає у разі вчинення дій, що порушують встановлений земельний правопорядок та становлять суспільну небезпеку. Так, наприклад, відповідно до Кримінального кодексу України суспільно небезпечними діяннями, що тягнуть за собою настання кримінальної відповідальності, є: — самовільне зайняття земельної ділянки, яким завдано значної шкоди її законному володільцю або власнику, а також самовільне будівництво будівель або споруд на самовільно зайнятій земельній ділянці; приховування або умисне перекручення службовою особою відомостей про екологічний, в тому числі радіаційний, стан, який пов'язаний із забрудненням земель, водних ресурсів, атмосферного повітря, харчових продуктів і продовольчої сировини і такий, що негативно впливає на здоров'я людей, рослинний та тваринний світ, а також про стан захворюваності населення в районах з підвищеною екологічною небезпекою та інші [3, с. 55].

Агропромисловий комплекс України належить до пріоритетних галузей економіки, від якою значною мірою залежить підвищення добробуту народу, становлення України як цивілізованої європейської держави, зміцнення політичної єдності української нації. Реалізацію державної політики у цій сфері здійснюють уповноважені на це центральні та місцеві органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування, відповідно, на загальнодержавному та місцевому рівнях.

Злочини вчинені в АПК характеризуються своєю суспільною небезпечністю, адже наслідки яких є дуже вагомими й руйнівними, оскільки вони завдають не

поверховий, а глибокий систематичний вплив на аграрний сектор економіки, механізм господарювання та наявну сукупність соціально-економічних відносин, а також все помітніше впливають на криміналізацію економічних відносин у державі загалом.

Проаналізувавши розслідування кримінальних проваджень про кримінальні правопорушення, вчинені в аграрному секторі економіки, а також інших джерел кримінологічної інформації дозволяє виділити у структурі корисливих злочинів в аграрному секторі економіки, такі групи: 1) розкрадання майна шляхом крадіжки; 2) привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; 3) злочини у сфері службової діяльності; 4) злочини у сфері господарської діяльності. Аналіз статистичних даних дозволив визначити значні зміни у структурі злочинів цієї категорії, що відбулися протягом останніх років: значне збільшення частки злочинів, що були виявлені у сфері службової діяльності та злочинів у сфері господарської діяльності, а також суттєве зменшення питомої ваги злочинів проти власності у структурі корисливих злочинів в аграрному секторі економіки: розкрадання майна шляхом крадіжки, привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Найбільш поширеними зловживаннями в аграрному секторі економіки є такі: розкрадання матеріальних цінностей Держкомрезерву; неефективне, нецільове використання бюджетних та позабюджетних коштів; неповернення іноземних кредитів, отриманих під гарантію Уряду за закуплену сільськогосподарську техніку; недбале зберігання й умисне приховування запасів зерна; розкрадання матеріальних цінностей під час сівби і збирання урожаю та інші зловживання, пов'язані з реформуванням аграрного сектора економіки України [4, с. 56-57].

Науці відома пропозиція висунути дві форми криміналістичної класифікації. До першої О.М. Васильєв відносить слідчі ситуації й обумовлені ними напрями розслідування злочинів. До другої форми класифікації відноситься криміналістична характеристика злочину [5, с. 45].

Р.С. Белкін, прийнявши склад злочину за підставу, запропонував класифікувати злочини наступним чином :

1) класифікації злочинів, пов'язаних із суб'єктом злочину, що вчиняються: одноособово і групою; вперше і повторно; особами, що перебувають в особливих відносинах з безпосереднім предметом посягання, та такими, що не перебувають у таких відносинах; дорослими злочинцями та неповнолітніми; чоловіками та жінками;

2) класифікації злочинів, пов'язаних із об'єктом злочину: за особою потерпілого; за характером безпосереднього предмета посягання (за місцем вчинення злочину); за способам і засобами охорони безпосереднього предмета посягання;

3) класифікації злочинів, пов'язаних із об'єктивною стороною злочину: за способом учинення злочину, за способом приховування злочину, якщо він не входить як складова частина до способу вчинення злочину;

4) класифікації злочинів, пов'язаних із суб'єктивною стороною злочину: вчинені із заздалегідь обдуманим наміром, вчинені з умислом, що раптово виникає; вчинені з необережності [6, с. 326].

Так, науковець А.Ф. Волобуєв запропонував комплекси взаємопов'язаних злочинів, що вчиняються організованими злочинними групами з метою отримання матеріальної вигоди і з використання легальних форм господарської діяльності назвати злочинними технологіями збагачення (технологіями злочинної діяльності). І вже у структурі злочинної технології він виділив основні і вторинні злочини [7, с. 33].

Крім цього В.Б. Смелік у межах технології злочинної діяльності виділяє наступні критерії криміналістичної класифікації злочинів у сфері підприємництва:

- 1) за юридичною кваліфікацією(правовою оцінкою);
- 2) з точки зору ролі, яку відіграють злочини у складі технології;
- 3) за характеристикою участі суб'єкта у злочинній діяльності;
- 4) за суб'єктним складом;
- 5) за кримінально-правовою характеристикою;
- 6) за кримінально-правовим критерієм;
- 7) за етапами злочинної діяльності;
- 8) за сферою;
- 9) за часом [8, с. 70-71].

Проаналізувавши праці науковців, ми пропонуємо виділи наступну класифікацію злочинів вчинених в агропромисловому комплексі:

- 1) за сферою дії (кримінальні правопорушення, що вчиняються в секторі Аграрного фонду; кримінальні правопорушення, що вчиняються в ході реалізації державної підтримки підприємств аграрного сектору економіки);
- 2) за часом вчинення (короткострокові кримінальні правопорушення, та довгострокові);
- 3) за суб'єктом вчинення (кримінальні правопорушення вчинені з використання службового становища, громадянами України, іноземцями);
- 4) за суб'єктним складом (кримінальні правопорушення вчинені одноособово; групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією);
- 5) за характеристикою участі суб'єкта вчинення кримінального правопорушення (виконавець, організатор, підбурювач, пособник);

Отже, з урахування комплексного підходу до кримінального вивчення злочинів в агропромисловому комплексі, створена оптимальна класифікація допоможе на практиці розробити дієві науково обґрунтовані положення щодо розкриття та розслідування даного виду кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Кримінологія. Особлива частина: Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти / І. М. Даньшин, В. В. Голіна, О. Г. Кальман; За редакцією І. М. Даньшина. — Харків: Право, 1999. 232 с.
2. Земельний кодекс України : станом на 1 січ. 2013 р. : відповідає офіц. тексту. – Х. : Право, 2013. – 120 с.
3. Брусенцова Я. Застосування земельного законодавства в діяльності органів місцевого самоврядування, 2016. 104 с.
4. Правове регулювання земельних відносин в Україні : зб. норм.-прав. актів і суд.-прокурор. практики / за заг. ред. М. І. Гаврилюка. – К. : Прав. єдність : Алерта, 2013. – 1312 с.
5. Васильев О.М. Криминалистическая классификация пре ступлений //Методика расследования пре ступлений. – М.:Изд-во Моск.ун-та,1976.- 198 с.
6. Белкин Р.С. Курс криминалистики. В.3т. Т.3: Криминалистические средства, приемы и рекомендации/ Р.С. Белкин. – М.:Юристь,1997.– 464 с.
7. Протидія економічній злочинності / П.І. Орлов, А.Ф. Волобуєв, І.М., Осика, та ін. – Харків: Нац. Ун-т внутр.. справ, 2004, С. 568.
8. Смелік В.Б. Кореляційні зв'язки між окремими видами злочину у сфері підприємництва(проблеми методики розслідування): дис. – кандидата юридичних наук: 12.00.09/ Смелік В.Б.– Х., 2005.- 243с.

УДК 349.4

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В ЗЕМЕЛЬНІЙ СФЕРІ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

Мурадов М.Ш., магістрант факультету права та лінгвістики
Білоцерківського національного аграрного університету
Науковий керівник : Обіюх Н.М., к.ю.н., асистент

Філософ епохи просвітництва Ш. Монтеск'є зазначав: «Відомо з досвіду століть, що будь-яка людина, яка наділена владою, схильна зловживати нею та рухатися в цьому напрямі доти, доки не досягне належної для неї межі». Визначення корупції в сучасній вітчизняній науці сформулювали правознавці. Останніми роками майже в кожному документі, що характеризує соціально-економічну та політичну ситуацію в Україні, йдеться про корупцію. Корупція – явище, властиве для будь-якої держави, незалежно від соціально-економічної формації та форми правління.

Земельна сфера відносин є особливо привабливою для зловживань з боку посадових осіб уповноважених органів, які здійснюють повноваження щодо розпорядження землями. Отримання земельної ділянки в порядку безплатної приватизації, що передбачено ст. 118 ЗК України, пов'язане із застосуванням різних схем незаконної передачі земельної ділянки особам, які мають у своїй власності вже не одну земельну ділянку. Далі, сама процедура приватизації є доволі складним процесом, що охоплює низку етапів, а успішне її завершення залежить від багатьох дозвільних органів. Складність процедури часто не забезпечує законності та обґрунтованості прийнятого рішення, про що свідчать численні випадки розбазарювання земель в Одеській області, де велика частка курортних земель, а також лісів та природоохоронних територій у західних областях України.

На даний час навіть виникають ситуації, коли особа, яка вже подала свою заяву на отримання земельної ділянки в порядку безплатної приватизації землі для садівництва чи ведення підсобного господарства, і вже й отримала згоду на розроблення проекту землеустрою від виконавчого органу місцевої ради, стикається з низкою проблем – замовити у землевпорядної організації виготовлення технічної документації на земельну ділянку, сплатити за це адміністративний збір. Але коли питання доходить до виділення земельної ділянки, виявляється, що таку земельну ділянку вже передано у власність іншої особи, або ж відбувається навмисне затягування передачі земельної ділянки. За

таких умов неминуче виникає корупція – у того, хто прагне отримати ділянку, просто немає іншого вибору, ніж вирішувати своє питання «за гроші».

«Приватизаційним правом» в Україні нерідко зловживають. Так, у великих містах ділянки приватизуються безоплатно у межах норм та за призначенням, як це визначено у ст. 121 Земельного кодексу України, а потім цільове призначення вже приватних ділянок змінюється на так зване «комерційне» (під автозаправні станції, громадські будинки, офіси, торговельні центри тощо). Вочевидь, держава втрачає від цього, а інститут безоплатної приватизації втрачає соціальну функцію і перетворюється на популярний «допоміжний» інструмент у процесі девелоперської діяльності [1].

Як бачимо, простір для існування земельної корупції зачіпає майже усі інститути гілок влади, оскільки всі вони прямо чи опосередковано мають відношення до земельних відносин. Підтвердженням цього є той факт, що корупція в сфері земельних відносин охоплює значну кількість суб'єктів органів держави, до повноважень яких належить розпорядження земельними ресурсами.

Окремої уваги заслуговує проблема належного укладення договорів оренди земельних ділянок зі своєчасним внесенням до них змін, зокрема, у випадках підвищення орендної плати. Землекористувачі нерідко вдаються до практики зволікання зі своєчасним оформленням відповідних документів та оперативною реєстрацією змін до договору оренди, які є підставою для нарахування та сплати до місцевого бюджету орендної плати. З огляду на це доцільно ввести постійний моніторинг своєчасності внесення змін до договорів та активізувати судову практику переукладання договорів [2, с. 45].

Український дослідник земельних відносин, доктор економічних наук А. Мартин пропонує *десять кроків для подолання корупції у сфері земельних відносин*. Серед них можна назвати такі основні: реформувати процедуру безоплатної приватизації земельних ділянок; передати державні землі у власність територіальних громад; зробити державний земельний кадастр по-справжньому публічним та зручним; стандартизувати вимоги до складання

землевпорядної документації; скасувати державну експертизу землевпорядної документації; знищити корупційну схему при оцінці майна для цілей оподаткування; не звужувати економічну конкуренцію серед землевпорядників, оцінювачів, аукціоністів; забезпечити якість державного управління у сфері земельних відносин [3].

На думку вчених із Нідерландів, складовими ефективною протидії корупції у сфері державного управління земельними відносинами мають бути: потужні правові механізми для захисту права власності; чітке визначення прав землекористувачів; виконання приписів закону; відкриті земельні торги; стандартизовані процедури для транзакцій із землею та наглядові процедури; моніторинг незаконних транзакцій із землею; запровадження структури платежів за послуги, яка унеможливує отримання неправомірної вигоди; вільний доступ до інформації; комп'ютеризація земельно-кадастрових даних; створення спеціалізованих судів по розгляду справ щодо титулів на землю.

Запобігання і протидія корупції у сфері земельних відносин не можуть бути ізольовані від протидії цьому явищу в інших сферах, це частина національної цілісної політики доброчесності та порядності. Такі заходи можуть бути ефективними лише за умови їх стовідсоткового системного впровадження з повним фінансовим забезпеченням.

Список використаних джерел

1. Мартин А.Г. Корумпованість земельних відносин в Україні: причини і шляхи їх подолання. *Землеустрій і кадастр*. 2014. № 2. С. 33-48.
2. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади: навч. посіб. / О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русін. Київ: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.
3. Мартин А.Г., Біленко С. Десять кроків для подолання корупції у земельних відносинах. Київ: Асоціація «Земельна спілка України», 2014. 30 с.

Мельниченко О.О. студентка 4 курсу

факультету права та лінгвістики

Білоцерківського національного аграрного університету

Науковий керівник – к.ю.н., доцент, Сімакова С.І.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ

Запобігання та протидія корупції є певною формою захисту суспільства, прав і свобод людини, їх гарантій і забезпечення внутрішньої безпеки країни від надмірних зловживань повноваженнями органами державної влади. При створенні заходів запобігання та попередження корупції варто враховувати їх адекватність загальній криміногенній ситуації, а також своєчасність їх застосування. В Україні явище корупції та засобів її зупинення стало предметом дискусій, виступаючи інструментом політичної боротьби. Оскільки кожна нова влада приймала ті закони та концепції протидії корупції, які на практиці не діяли взагалі, навіть більше того – сприяли поширенню та збільшенню масштабів корупції в державі. Як наслідок, корупція негативно впливає на всі сфери діяльності держави, особливо на економіку, що в свою чергу уповільнює розвиток ринкових реформ та економічну політику держави.

Незважаючи на активізацію роботи правоохоронних органів України щодо протидії корупційній експансії, темпів зростання останньої зупинити не вдалося, що призвело до сприйняття України у світі як корумпованої держави з несприятливим інвестиційним кліматом, проникнення корупції у більшість відносин між населенням і владою, породження глибокої недовіри людей до спроможності держави забезпечити гарантовані Конституцією їхні права і свободи. Саме тому підвищення тиску на корупцію з боку всього суспільства, формування нової антикорупційної політики визнаються важливими аспектами

забезпечення національної безпеки України, а боротьба з корупцією – пріоритетним напрямом діяльності правоохоронних органів.

Така ситуація зобов'язує правоохоронні та інші державні органи своєчасно виявляти негативні закономірності у соціально-економічній обстановці, усувати причини та умови корупції, налагоджувати дієвий обмін інформацією, здійснювати профілактику корупційних правопорушень у відповідних сферах суспільного життя. Аналіз стану боротьби з корупційними правопорушеннями, а також результати соціологічних досліджень щодо питань взаємодії у цій сфері свідчать про наявність прогалин як у нормативному регулюванні спільної діяльності суб'єктів боротьби з корупцією, так і у практичному її здійсненні.

Термін «корупція» походить від сполучення латинських слів «corruptio» – декілька учасників однієї зі сторін зобов'язального відношення з приводу єдиного предмета і «ruptio» – ламати, ушкоджувати, порушувати, відміняти. У результаті утворився самостійний правовий термін – «corruptio», що припускав діяльність декількох (не менше двох) осіб, метою яких є «псування», «ушкодження» нормального ходу судового процесу або процесу керування справами суспільства [1, с. 93]. Тому, корупція може мати різні види, форми та прояви, але один фактор залишається незмінним - корупція завжди завдає шкоди нормальному функціонуванню суспільства, оскільки важливі рішення приймаються на підставі прихованих мотивів без врахування інтересів громадськості.

Різні вчені розглядають корупцію по-різному, так, М. І. Мельник розглядає корупцію як різновид соціальної корозії, яка роз'їдає і руйнує органи державної влади, державу та суспільство в цілому [3, с. 34]. А вчений Є. В. Невмержицький зазначає, що корупція – це, в першу чергу, соціально-політичне явище, головною особливістю якого є використання посадовими особами законодавчої, виконавчої та судової влади, а також громадських об'єднань, установ і організацій господарського управління всіх форм власності свого службового становища для одержання матеріальних цінностей, послуг чи пільг для себе або третіх осіб [4, с. 44].

З метою відповідності антикорупційного законодавства України законодавству Європейського союзу, 10 жовтня 2014 року був прийнятий новий закон «Про запобігання корупції», який набрав чинності 1 вересня 2015 року. Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», корупція – це використання особою, наданих їй службових повноважень та пов’язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов’язаних із цим можливостей [5].

Таким чином, у законі закріпили основні положення регулювання конфліктів інтересів державних чиновників та кримінальну відповідальність за корупційні правопорушення. Однак за відповідний період, під час якого діяв та продовжує діяти даний закон, вплив на рівень корупційного шахрайства в політичних колах через слабе верховенство закону і відсутність адекватного застосування є досить низький. Тому, вважаємо, що повинні бути прийняті нові положення до антикорупційного законодавства, які є більш жорсткими, із застосуванням загальнодержавних заходів, спрямованих на звищення корупції, що значно пришвидшить вступ України до Європейського Союзу. Для цього в Україні уже створені та діють ряд спеціалізованих установ, метою діяльності яких є вироблення відповідної стратегії й тактики, розробка превентивних заходів нормотворчого й функціонального змістового наповнення. Відповідно до статті 1 Закону України «Про запобігання корупції»[5] спеціально уповноваженими суб’єктами у сфері протидії корупції є:

- органи прокуратури;
- органи Національної поліції;
- Національне антикорупційне бюро України;
- Національне агентство з питань запобігання корупції.

Однак діяльність цих органів стикається з низкою проблем, пов'язаних з відсутністю якісної законодавчої бази, не розроблені системні підходи щодо діяльності суб'єктів протидії корупції та їх взаємодії з громадянським суспільством у цій сфері, відсутнє концептуальне бачення організаційно-правового забезпечення протидії корупції.

За статистичними даними, правоохоронними органами за 2016 рік складено і направлено до суду 2994 протоколів про адміністративне корупційне правопорушення (проти 2147 або в 1,4 раза більше ніж за 2015 рік). За результатами судового розгляду протоколів до адміністративної відповідальності притягнуто 1900 осіб, закрито 765 адміністративних справ, у т.ч. 393 – за відсутністю події і складу правопорушення. Із числа притягнутих до адміністративної відповідальності за скоєння корупційного правопорушення із займаної посади звільнено лише 24 особи. За цей же період викрито 2175 корупційних кримінальних правопорушень (проти 2493 або на 12,8 % менше ніж за 2015 рік). За результатами розслідування скеровано до суду з обвинувальним актом або клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру 2130 кримінальних проваджень про корупційні діяння стосовно 1974 осіб. За вчинення корупційних правопорушень засуджено 492 особи, виправдано 33 особи [2].

Проте, показові затримання прокурорів, суддів, чиновників так і не переросли у реальні судові вироки. А оприлюднення електронних декларацій із сотнями тисяч і мільйонами доларів готівки, десятками квартир, будинками, земельними ділянками, елітними автомобілями, іншими цінностями викликало безліч запитань не лише у громадян України, а і в наших західних партнерів.

Одне з центральних місць у загальнодержавному механізмі протидії корупції займають правоохоронні органи. Ураховуючи те, що корупція глибоко проникла в державний апарат та правоохоронні органи, держава створює відповідні центральні органи зі спеціальним статусом та правоохоронні органи з протидії корупції. Зарубіжний досвід свідчить, що кращих результатів у

реалізації антикорупційного законодавства досягнуто в тих країнах, де були створені незалежні спеціалізовані органи боротьби з корупцією.

Міжнародною спільнотою наприкінці ХХ століття було визнано, що корупція є небезпечним явищем, яке ставить під загрозу нормальне функціонування влади в будь-якій державі. Результатом такого визнання стало ухвалення цілого комплексу міжнародно-правових актів (обов'язкових і рекомендованого характеру), підготовлених та прийнятих в Організації Об'єднаних Націй, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації американських держав, Раді Європи, Європейському Союзу, Африканському Союзу. Міжнародні юридичні інструменти відрізнялися за сферою застосування, проте в усіх було на меті одне – встановити загальні стандарти боротьби з корупцією шляхом забезпечення виконання антикорупційних законів на національному рівні.

Даючи оцінку рівню корупції в Україні, а також стану протидії цьому суспільно небезпечному явищу, заступник державного секретаря Сполучених Штатів Америки (далі - США) Джон Салліван під час виступу на Міжнародній консультативній раді у Вашингтоні щодо гуманітарної підтримки США наголосив, що Україна має викоринити корупцію для виживання держави та її подальшого процвітання. На його думку, корупція є надзвичайно складним викликом для України, разом з проблемами в галузі безпеки, які перманентно породжує і підживлює Росія та підтримувані Російською Федерацією терористичні організації, з окупацією території на Донбасі і, звичайно, анексією Росією Криму. Джон Салліван також звернув увагу на те, що корупція в Україні є спадком перехідного періоду від Радянського Союзу до набуття нашою країною незалежності. Саме в цей період, на його думку, «корупції дозволили розквітнути», а також висловив своє переконання у тому, що корупція зменшує народну підтримку та довіру до Українському уряду, і в кінцевому підсумку підриває основи демократії [6].

Список використаних джерел

1. Бортошек М. Римское право. Определения. Понятия. Термины. – М.: Политиздат, 1989. – 320 с.
2. Єфімов В. В. Щодо сучасного стану та причин корупційних проявів в АПК України / В. В. Єфімов // Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез. доп. V Міжнар. наук.-практ. конф., (31 березня 2017 р., м. Харків, Україна) МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. – Харків: ХНУВС, 2017. – С. 76–77.
3. Мельник М. І. Хабарництво: загальна характеристика, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства / М. І. Мельник. – К.: Парлам. вид-во, 2000. – 256 с.
4. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія / Є. В. Невмержицький. – К.: КНТ, 2008. – 368 с.
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 49. – Ст. 2056. 5. Звіт про стан протидії корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mvs.gov.ua/ua/pages/274_Statistika.htm.
6. У Держдепі «колосальну» проблему корупції в Україні поставили в один ряд з російської агресією. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/10054364-u-derzhdepikolosalnu-problemu-korupciji-v-ukrajini-postavili-v-odin-ryad-z-rosiyskojiagresiyeyu.html>.

УДК 349

КОРУПЦІЙНА СКЛАДОВА ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Пахомова А.О., к.ю.н., доцент,
в.о. завідувача кафедри
цивільно-правових дисциплін,
Білоцерківського національного
аграрного університету

Земельна ділянка відноситься до одних з найбільш високоліквідних об'єктів нерухомого майна, яке, при комплексному і грамотному підході, дає можливість посилити позиції на ринку і закласти основу під майбутні проекти. У той же час земельні ділянки є «ласим шматком» для різного роду шахраїв, а також представників органів державної влади, місцевого самоврядування, що сприяють реалізації корупційних схем.

До найбільш характерних тіньовими схемами скоєння правопорушень в сфері земельних відносин належить хабарництво і перевищення службових повноважень при формуванні та подальшому розпорядженні земельними ділянками, яке полягає в наступному:

- надання земельних ділянок з порушенням норм чинного законодавства (наприклад, на безконкурсній основі, в разі якщо процедура торгів є обов'язковою);

- переведення земель з однієї категорії в іншу, не передбачену для даних цілей з подальшим наданням у власність відповідним особам (наприклад, переведення земель сільськогосподарського призначення в категорію земель населених пунктів);

- заступництво осіб, а також «закриття очей» на їх дії по незаконному використанню земельних ділянок (наприклад, нецільове використання або самовільне зайняття земельних ділянок).

Перераховані вище дії відповідних осіб є основними при реалізації схем з корупційною складовою.

Корупцію в аграрному секторі можна порівняти з кліщем, який упивається глибоко під шкіру і вражає найближчі шари епідермісу, і в разі неконтрольованого упущення може призвести до сумного результату. Але якщо вчасно вжити заходів щодо запобігання «укусу», згубних наслідків не виникне, або вони, хоча б, будуть зведені до мінімуму.

Корупцію можна розглядати через призму двох основних форм: адміністративну корупцію і політичну на рівні представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування [1, с.112].

Адміністративна корупція виражається у формі хабарництва за надання різних послуг в земельній сфері, таких як:

- реєстрація права власності об'єктів, що не відносяться до об'єктів нерухомого майна (об'єктів некапітального будівництва), з метою подальшої приватизації земельної ділянки;

- кадастровий облік земельної ділянки в «потрібних межах»;

- зміна дозволеного і цільового використання земельної ділянки для подальшого отримання прибутку і т.д.

Даний вид корупції часто процвітає в регіонах країни, де відкритість і контроль за діями чиновників мінімізовані по порівняно зі столицею.

Список використаних джерел

1. Чирков Д. К., Олейник Л. В. Противодействие коррупции в сфере земельных отношений. *Актуальные проблемы экономики и права*. 2012. №4 (24). С. 112-115

УДК 343.98.067

Сокиринська О.А., к.ю.н., доцент
кафедри публічно-правових
дисциплін факультету права та лінгвістики
Білоцерківського національного
аграрного університету

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На шляху до євроінтеграції Україна як суверенна і незалежна держава обрала шлях виконання міжнародно-правових зобов'язань, що були прийняті, зокрема, й у сфері протидії та запобігання корупції. Для подолання корупції, як

явища, а також розуміння її суспільної небезпеки та шляхів попередження та боротьби з нею потрібно вивчити природу корупції та адекватно розцінювати можливості боротьби з нею, оскільки це явище притаманне й правоохоронним органам.

Рівень корупції в нашій державі можна вважати підставою для негативного ставлення населення до реформ, що їх намагається проводити уряд. Корупція в самому уряді, в найвищих щаблях всіх гілок влади, впливає на сприйняття населенням доцільності управління державою і формує загальне негативне ставлення до прийнятих таким урядом рішень. В свідомості народу формується стійкий стереотип «якщо можна їм, то чому не можна мені».

Корупція - це досить складне та багатогранне явище. Передумовами її виникнення можуть бути різні фактори, такі як повільний розвиток та непрозорість системи державного управління, відсутність громадського контролю та активної позиції населення у боротьбі з корупцією, відсутність прозорості багатьох економічних процесів в країні, відсутність чіткої регламентації діяльності посадових осіб. Звичайно, що боротьбу із корупцією значною мірою гальмує зневіра народу в основних принципах існування правової системи, зокрема, незворотності покарання за корупційні діяння чиновників.

Розглядаючи методику розслідування злочинів у сфері корупції, потрібно зрозуміти, природу цього явища та охарактеризувати визначення, що його пропонує законодавець в нормативних актах. Відповідно до **Закону України «Про боротьбу з корупцією» (що втратив чинність)**, *корупція* – це діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг [1]. А відповідно до **Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції»** *корупція* це – використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно

обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди такій особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей[2].

Як ми бачимо, починаючи з 1995 року, коли був прийнятий Закон України «Про боротьбу з корупцією» й до 2009 року, коли вступив в силу Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції», розуміння поняття самої корупції з боку законодавця дещо змінилось, воно стало більш жорстким та деталізованим.

На мою думку це пов'язано насамперед з тією величезною кількістю різновидів проявів корупції, що з'явилися в практиці, а також основною метою антикорупційного законодавства, яка полягає в тому, щоб обмежити, нейтралізувати чи усунути фактори корупції. Серед таких факторів можна зазначити конфлікт службових та особистих інтересів, коли службова особа заради неправомірної вигоди ладна ризикувати не тільки своєю посадою, але й своєю свободою. Спроби нормативно визначити рамки етичної поведінки службової особи, вдаються дещо абсурдними, оскільки потрібно спочатку забезпечити вчинення корупційних правопорушень адекватними мірами покарання, для того щоб такі правопорушення почали розглядатися посадовцями як невігідні та ризиковані. Тільки такий підхід, в реаліях сьогодення, на мою думку, дозволить досягти того, щоб особа чесно і сумлінно виконувала свої службові обов'язки.

Поза всяким сумнівом, корупція, відноситься до службових злочинів і, як будь який вид, має свої характерні ознаки та особливості. Злочини у цій сфері характеризуються як умисні діяння, що посягають на суспільні відносини, які забезпечують нормальну діяльність державного і громадського апарату, а також апарату управління підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності.

Криміналістична характеристика злочинів у сфері службової діяльності складається з таких елементів: слідова картина (відбитки пальців, документи,

аудіо та відео записи, тощо); особа злочинця (завжди тільки посадова особа або група осіб); особа потерпілого (особа, що намагається вирішити на свою користь питання які прямо або опосередковано пов'язані з виконанням посадовою особою своїх обов'язків); спосіб вчинення злочину (підготовка до вчинення злочинних дій, безпосереднє вчинення злочину та способи приховування (маскування) злочинних дій); мотив злочину (як правило корисливий); обстановка вчинення злочину (місце і час).

На початковому етапі планування розслідування даного виду злочинів принципово важливим є з'ясування питання чи кримінальна справа порушена після проведення документальних перевірок, чи за заявою громадянина, чи за матеріалами оперативно-розшукової діяльності, або ж за результатами розслідування інших злочинів. Від цього залежить подальший хід розслідування та формування основних слідчих версій. Як, наприклад, має місце злочин у сфері службової діяльності, чи добросовісна помилка, або ж обмова посадової особи.

Справжнім наріжним каменем та гальмом реформ в нашій країні є хабарництво. При розслідуванні хабарництва, як одного з видів злочинів у сфері службової діяльності підлягають встановленню такі обставини: де і коли вчинено злочин; чи мав місце факт давання (одержання) хабара; що є предметом хабара (індивідуальні ознаки); особа хабародавця і хабарника; який спосіб передавання хабара було застосовано; якою була мета давання хабара; чи виконані в інтересах хабародавця відповідні дії; хабарництво мало разовий або систематичний характер; чи не було вимагання з боку хабарника; які обставини сприяли вчиненню злочину.

Першочерговими слідчими діями при розслідуванні хабарництва є: допит заявника; затримання при даванні (одержанні) хабара; допит підозрюваного; виїмка та огляд документів; обшук; огляд місця події; огляд предмета хабара; пред'явлення для впізнання предмета хабара.

Корупція, безперечно, є суспільно-негативним явищем, що тісно пов'язано з політичною, економічною, соціальною, організаційно-управлінською

ситуаціями в країні. На моє тверде переконання, перемогти корупцію в Україні допоможе не тільки високі моральні засади та свідомість наших мужновладців, але й система чітких заходів контролю за діяльністю посадовців та адекватне покарання за вчинені діяння незважаючи на статки, ранги та посади. Для вирішення цих завдань науковці і практики повинні розробляти методичні рекомендації не тільки для розслідування фактів вчинених злочинів, але й попередження вчинення злочинів у сфері службової діяльності.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про боротьбу з корупцією" № 356/95 від 05.10.1995 року
2. Закон України "Про засади запобігання та протидії корупції" № 1506-VI від 11.06.2009 року

ЗМІСТ

1. Нікітенко О.І. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ПОВ'ЯЗАНОЇ З КОРУПЦІЄЮ.....	3-6
2. Самойлович А.А. ПРЕДМЕТ КОРУПЦІЙНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	6-9
3. Сімакова С.І. ДО ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	9-12
4. Ковальчук І.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ	12-17
5. Якименко О.С. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	17-20
6. Мельник О.Г. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЙНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ, ПОВ'ЯЗАНИМИ З ОХОРОНОЮ ДОВКІЛЛЯ.....	20-22
7. Шохалевич Я.О. РИНОК ЗЕМЕЛЬ ТА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ	23-25
8. Настіна О.І. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ У РЕГУЛЮВАННІ ВІДНОСИН ЗЕМЕЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	25-27
9. Обіюх Н.М. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В КРАЇНАХ ЄС	27-30
10. Дунаєва Т.Є. ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	30-34
11. Новіков О.В. ДО ПИТАННЯ ПРО МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАПОБІГАННЯ Й ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У ПРИВАТНОМУ СЕКТОРІ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЮ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО	34-38
12. Харьковщенко Ю.Є. ЗЛОЧИН У ФОРМІ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	39-40
13. Терещук М.М. ПОСАДОВА ОСОБА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА ЯК СУБ'ЄКТ ПРАВОВІДНОСИН В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	41-44
14. Росавицький О.О. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ	44-46

15. Ткаченко І.О. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА САМОВІЛЬНОГО ПРИСВОЄННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	46-50
16. Панова О.О. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ У ВІТЧИЗНЯНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ДОСВІДУ США ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ. ..	50-54
17. Калініна А.В. ДІДЖІТАЛІЗАЦІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	54-59
18. Корбут О.В. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ ...	59-64
19. Вереша Р.В. СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ	64-68
20. Ясінецька І.А., Кушнірук Т.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ ПРИ СТВОРЕННІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	68-71
21. Слєпинцев М.С. НАПРЯМКИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В АСПЕКТІ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	71-74
22. Христич І.О. ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ МЕТОДИКИ ВСТАНОВЛЕННЯ РЕАЛЬНИХ ОБСЯГІВ КОРУПЦІЇ У ПРИВАТНІЙ СФЕРІ – ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	74-78
23. Макарчук В.В. ПРАВОВИЙ ДОСВІД КНР У БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ.....	78-82
24. Музика В.В. ДОСВІД СІНГАПУРУ В БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В АСПЕКТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	82-84
25. Вишневський О.С. РОЛЬ ІНСТИТУТУ ВИКРИВАЧІВ У ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В ДЕРЖАВНІЙ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ	85-87
26. Івашев Є.В., Івашева Т.В. ПЕНІТЕНЦІАРНА ПРОБАЦІЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ ОКРЕМИХ ПОВЕДІНКОВИХ ТЕОРІЙ	87-92
27. Кульвановська М.В. КРИМІНОЛОГІЧНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗЛОЧИНІВ ВЧИНЕНИХ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ	92-98
28. Мурадов М.Ш. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В ЗЕМЕЛЬНІЙ СФЕРІ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ	98-101

29. Мельниченко О.О. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАДЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ.....	102-107
30. Пахомова А.О. КОРУПЦІЙНА СКЛАДОВА ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН	107-109
31. Сокиринська О.А. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	109-113